

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 335

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XII METAI

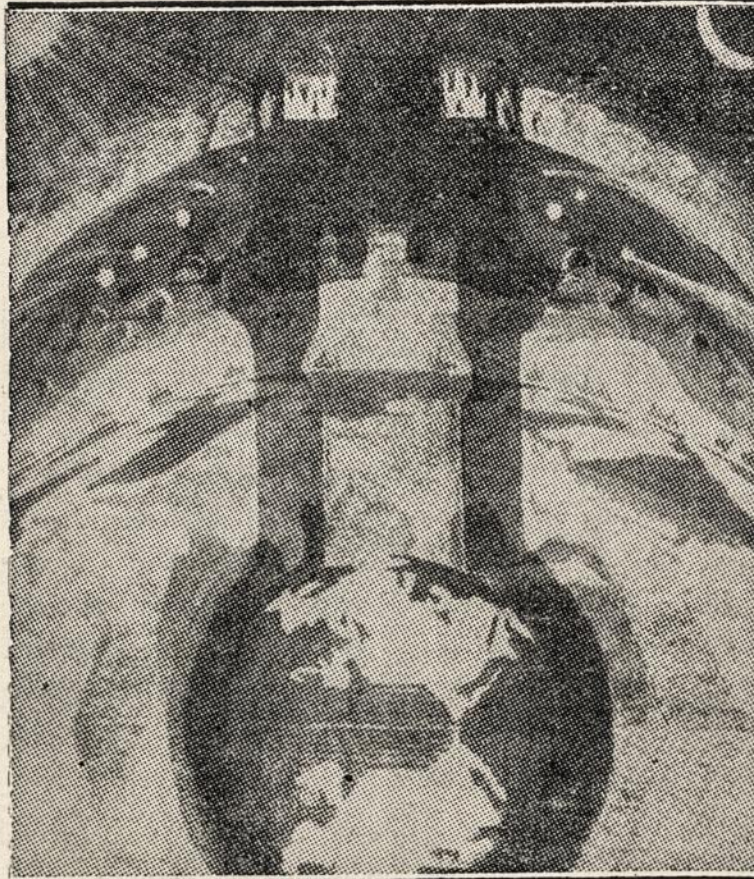
LIETUVIŲ RAŠOMOSIOS KALBOS ŽODYNAS*

KLEOPAS MATUSEVIČIUS ir VYTAUTAS MEILUS
BENDROSIOS PASTABOS

M. Niedermann'o, A. Senn'o ir F. Brenderio lietuvių rašomosios kalbos žodynas, trumpai vadinamas NSB, yra pradėtas leisti 1932 m. Paskutinis jo sąsiuvinis turi 1941 metų datą; žodynas yra pasiekęs žodžio "pagyringas" ir sustojęs toliau ešes. Jo prakalboje nepasakyta, kada ir kaip jis buvo pradėtas ruošti, nėra nieko apie jį užsiminta nei Dr. A. Senn'o knygelėje "Kleine Litauische Sprachlehre", kuri veikalėti autorius turėjo paruošęs jau 1928 metais. NSB žodyno paruošimas ir apdirbimas, matyti, priklauso Dr. A. Senn'ui, kuris, žodynui pradėjus eiti, turėjo dar gyventi Lietuvoje. Žodyno įžangoje yra pasakyta, jog rankraščio projektą paruošia Dr. A. Senn'as, tik galutinę redakciją atlieka M. Niedermann'as. Dr. F. Brenderis turėjo žodyno redagavime savo atskirą skyrių.

Dr. A. Senn'as Lietuvon yra atvykęs prieš 1923 metus; atseit, jo gyventa Lietuvoje apie 10-tį metų pirm žodynui pradendant eiti. Dr. A. Senn'as Kaune Universitete dėstė filologijos dalykus ir, šalia to, Kaune "Aušros" gimnazijoje dėstė lotynų kalbą. To laiko lietuvių kalbininkai, paminėti žodyno prakalboje, buvo prof. J. Jablonskis, miręs 1930 m., ir prof. K. Būga, miręs 1925 m. Sunku, tad, yra pasakyti, kiek šiedu kalbininkai galėjo Dr. A. Senn'ui tiesioginiai prie žodyno ruošimo darbo padėti. Jaunesniųjų kalbininkų, kaip doc. Dr. Pr. Skardžiaus, Dr. A. Salio, prof. J. Balčikonio ir kitų, kurie po Jablonskio ir Būgos dirbo universitete Kaune, NSB savo prakalboje nemini.

Nieko Dr. A. Senn'as nepasako nei apie medžiagą, kuria jis naudojosi žodyną ruošdamas; paminėti yra A. Lalio "A Dictionary of Lithuanian and English Language" ir J. Šlapelio "Lietuvių ir rusų kalbų žodynas", tačiau neatrodo, kad tie du žodynai būtų galėję būti naudingi kaip medžiaga. Fr. Kuršaičio žodynas (1883), kuris yra pilnas, t. y. apima visas abėcėlės raides (nepilnas lietuvių kalbos žodžių skaičiaus atžvilgiu) ir kuris sukirčiuotas tuo pačiu principu, kaip ir NSB, būtent, žymint priegaides, Dr. A. Senn'o nėra minimas, nors sunku manyti, kad NSB leidėjai juo nebūtų naudojęsi. (Fr. Kuršaitis yra parašęs ir lietuvių kalbos gramatiką, "Grammatik der litauischen Sprache", 1876 m., kur kirčiavimas, § 188—226. yra plačiai panagrinėtas). NSB žodynas buvo leidžiamas labai pamažu; jam beeinant, 1933 m. pasirodė didelis, labai suglaustas lietuvių-rusų kalbos žodynas paruoštas B. Sereiskio. Būdamas kone pilnas lietuvių kalbos žodynas, B. Sereiskio darbas galėjo gerokai palengvinti Dr. A. Senn'ui tolimesnį NSB žodyno ruošimą. Daugiau, 1932 m. buvo išleista antroji laida ir J. Barono (1923), "Rusų lietuvių žodyno", kuris yra turtingas lietuvių kalbos sinonimų ir, be to, J. Baronas yra gana griežtai vengęs kalbos skolinių ar svetimybų. J. Barono žodynas yra taip pat sukirčiuotas. Šis žodynas mažiau tegalėjo būti Dr. A. Senn'ui naudingas, kadangi jis

M. K. ČIURLIONIS

"Rexas"

tik rusų kalbą teverčia į lietuvių. 1936 m. Dr. Pr. Skardžius išleido vadovėlį "Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimas", su nemažu žodyno tvarkos žodžių rinkiniu, kaip kirčiavimo pavyzdžių. Šių veikalų Dr. Senn'as taip pat nemini.

Nieko Dr. A. Senn'as nepasisako nei apie frazeologinės medžiagos sudarymą; nėra nurodyta jokio veikalo, jokio autoriaus ar šiaip asmens. NSB įžanga kalba tiksliai apie didelį atsargumą, kurio buvę laikomasi frazeologijos sritį naudojant. Vis dėlto, kaip bus atatinkamoje šio rašinio vietoje matyti, tas naudojimas turi didelių trūkumų. Tatai yra suprantama, nes nebūdamas Lietuvoje ir neturėdamas galimumo naudoti posakių patikrinti, Dr. A. Senn'as dėjo juos kartais netinkamus arba dėjo juos į jiems netinkamas vietas.

Viena yra aišku: normaliai NSB galima buvo išleisti tiksliai turint pilną lietuvių kalbos žodyną, kokį dabar leidžia Vilniuje ten pasilikęs prof. J. Balčikonis. Tame žodyne bus visi lietuvių kalbos žodžiai ir jame bus visi, arba arti to, būdingieji lietuvių kalbos posakiai, dėl kurių NSB pasisako turįs neįveikiamų sunkumų. Turint pilną lietuvių žodyną, tinka, juo remiantis, sudaryti tokios rūšies žodyną, kaip NSB; galima tokiame siauresniame žodynui duoti tokią kryptį ar tokį pobūdį, kokis reikalingas atsižvelgiant į pasistatytą tikslą. Be pilnojo žodyno toks darbas kaip NSB, yra sunkiai įmanomas. Tatai yra juo labiau, kad nei vienas iš trijų redaktorių (vėliau belikę du, nes prof. F. Brenderis 1936 m. mirė) nėra lietuvis, ir, kaip matyti iš NSB prakalbos, joks lietuvis kalbininkas, ar bent kalbos žinovas, žodyną ruošiant, jokios tiesioginės pagalbos nėra davęs. Žodžių parinkti, kai turima prie rankų keletą žodynų, galima, bet jų vertimas į svetimą kalbą, jų iliustravimas būdingais posakiais reikalauja tobulo kalbos mokėjimo ir gero pajutimo semasiologinių ir dialektologinių kalbos faktų bei niuansų. Nepasikvietimas prie darbo kurio lietuvių kalbininko ar kurio lietuvių mokytojų kolektyvo yra leidėjų klaida, ir iš jos eina nepažeidžiamos pasekės: NSB žodynas toli gražu nepasiekė to savo vertingumo, mokslo ir praktikos atžvilgiu, kokio jis galėjo pasiekti, turėdamas kvalifikuotų bendradarbių arba bent padėjėjų.

Tiek savo vadovėlyje (Kleine litauische Sprachlehre), tiek ir žodyne Dr. A. Senn'as elementariniuose kirčiavimo dalykuose yra be klaidų ir preciziškas, tačiau, kada yra

klausimas kurio kalbos palinkimo, jam yra sunku. Veiksmažodinius moteriškosios giminės daiktavardžius galūne "a" kirčiuodamas Dr. A. Senn'as yra padaręs iškrypimų iš teisingojo kelio; daiktavardžius su galūne "-ybė" jis kirčiuoja kitaip, kaip juos kirčiuoja Dr. Pr. Skardžius. Pastarasis klausimas reikalingas tyrinėjimo: ar ne bus čia teisingesnis kuris bendresnis kelias ir ar nebus "-ybė" daiktavardžiai kirčiuojami dvejai, dėstis, kurią sąvoką jie reikš.

NSB prakalboje pasakyta, kad Dr. A. Senn'as "turėjo progos patirti, kaip Kaune mokytojų ir ypatingai mokyklose jau yra įprasta kirčiuoti." Dėl to reiktų pasakyti, kad Kaunas lietuvių kalbai studijuoti yra pavojainga vieta. Nemažas gyventojų nušimtis Kaune kalba svetimomis kalbomis: lenkiškai, rusiškai ar žydiškai (vokiečių kalbos žargonas) ir todėl ten girdimas labai darytas lietuvių kalbos vartojimas; mokyklų mokinių sąstatas yra (bent Dr. A. Senn'o laikais buvo) labai mišrus; lietuvių kalbos mokytojų, bendrai imant, gerai mokančių savo kalbą, yra labai nedaug, todėl Dr. A. Senn'ui turėjo būti labai nelengva susiorientuoti, kada jis gauna tikrą lietuvių kalbos faktą, o kada yra kuris svetimumas. (Šis pareiškimas yra padarytas asmens, kuris buvo mokiniu 8-je klasėje, kada ten, toje mokykloje, Dr. A. Senn'as dėstė lotynų kalbą). NSB pripažįsta, jog nustatyti atskirų žodžių kirčio vieta ir priegaidė yra labai sunku, nes mokytojų kirčiuojamieji tekstai yra labai įvairūs. Lietuvių kalba tiek nedaug dar tėra iširta, kad mokytojiams dažnai esti sunku apsispręsti ir vienos nuomonės prieiti, kaip kurio sunkesnio kalbos fakto atveju verstis. Pavyzdžiais čia gali būti ir aukščiau minėtieji žodžiai su galūnėmis "a" ar "-ybė". Kalbininkų dar nėra nustatyta, kada žodis (su galūne "a") turės kirtį šaknyje, ir kada galūnėje; arba kada kuris žodis (-ybė) dėl jo priegaidės pakeitimo, kirčio vietos žodyje nekeičiant, gali įgyti laipsninio prasmės pakeitimo: piktýbė — bendroji pikto sąvoka, o piktýbė — pikto arba pikto laipsnis, atseit, aukščiausias tos savybės laipsnis.

Dr. A. Senn'as linkęs yra manyti (žr. NSB prakalbą), kad žodžiai, kurie dabar kirčiuojami dvejai: žmogus ir žmogūs, ādata ir adatā, ilgainiui nusistovės, ir vienas kuris kirtis turėsias įsigalėti. Bet tatai bene būtų galima tik tada, kada kalba suėitų į vienalytį kirčiavimą, ko yra pasiekusi latvių kalba, lietuvių kalbos artima giminaitė; ji yra pasiekusi bendro kamieninio kirčiavimo. Lietuvių kalba tuo tarpu vis dėlto stagnacijos tendencijos dar nerodo. Žodžiai, kaip atskalā, atbrailā, atkarpa dar taip stiprų turi galūnį kirčiavimą, jog tą rūšį atitinką svetimžodžiai, kaip, pvz., programa, dilema, aksioma, sulietuvinėti gauna galūninį kirtį: programā, dilemā, aksiomā.

Dar mažmožis. Dr. Senn'as tvirtapradę lietuvių kalbos priegaidę interpretuoja kaip krintančią intonaciją (... der Akut die fallende Intonation oder den Stosston... NSB VI p.). Tikrovėje tvirtapradę priegaidė yra kylanti ir lūžianti intonacija. Tatai yra nustatyta vėlesniųjų lietuvių kalbininkų. (Plg. Pr. Skardžių, "Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimas", 12 psl.: "Tariant fonemą su šita priegaide bendrinėje šneka moje kalboje, balsas staiga kyla aukštyn, paskum iš pradžios staiga, o vėliau lėčiau

(Tasa 2-me psl.)

*) LIETUVIŲ RAŠOMOSIOS KALBOS ŽODYNAS, Lietuviškai-vokiška dalis. Woerterbuch der litauischen Schriftsprache, Litauisch-Deutsch. Sudarė M. Niedermann'as, Neuchatello Šveicarijoje Universiteto ord. profesorius, A. Senn'as (dr.), Wisconsin Universiteto ord. profesorius, F. Brenderis (dr.), Lietuvos Universiteto extraordinarinis profesorius. I knyga, Heidelberg, 1932.

LIETUVIŲ RAŠOMOSIOS KALBOS ŽODYNAS

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

ir vienodai silpnėja“).

NSB KIRČIAVIMAS

Mėginant rasti pagrindus, pagal kuriuos Dr. A. Senn'as yra sukirčiavęs NSB žodyną, atsiduriama nemažuose sunkumuose. Tiems sunkumams pavaizduoti čia toliau bus duodama pavyzdžių ir bus daroma palyginimai, kaip tie patys žodžiai yra kirčiuojami kitų kalbininkų: prof. K. Būgos, doc. Dr. Pr. Skardžiaus, Fr. Kuršaitis ir J. Barono. Lyginimui yra paimta tokie žodžiai, kurių kirčiavimas yra lengviau suprasti, jų kirčio šokinėjimas labai aiškus. Tačiau, suprantama, pilnesniam klausimo aiškinimui reikėtų turėti atitinkama medžiaga arba turėti galimumo kirčiuojamus žodžius patikrinti jų kilimo vietoje.

Kad būtų aiškiau ir paprasčiau, lyginimui yra parinkta triskiemenių moteriškos giminės daiktavardžių su galūne „a“. Vaizdumo dėliai, kirčiavimą lyginant yra sudaromos lentelės, kuriose pirmojoje vietoj imamas NSB kirčiavimas; toliau, kitose lentelių skiltyse duodamas tų pačių žodžių kirčiavimas kituose žodynuose, kitų kalbininkų. Čia dar reikia pažymėti, jog prof. K. Būgos žodyno yra išleista tikrai iki žodžio „a n g a“, ir to dėliai tas žodynas tik bendru atžvilgiu tegalima panaudoti; jo įžanga nurodo, kai kuriuos kirčiavimo dėsnius. Dr. Pr. Skardžiaus yra išleista ne žodynas, o tikrai kirčiavimo pavyzdžių rinkinys, bet jis duoda ir savo kirčiavimo teoriją, tad ir jo pavyzdžiai šiam lyginimo reikalui yra labai vertingi. Tik Fr. Kuršaitis ir J. Barono žodynai yra pilnesni ir, kaip ir tokie, pabaigti.

Pirmojoje lentelėje yra lyginami žodžiai, kurie NSB žodyne yra kirčiuojami pagal pirmąją (1) kirčiuotę (pastovus kirtis), o kituose žodynuose kirčiuojami pagal trečiąją (3) kirčiuotę (kirtis kilnojamas iš galinės šaknį). Toliau eina pirmoji lentelė.

NSB žodynas	Būgos	Pr. Skardžiaus	Fr. Kuršaitis
apkalbà(1)	—	—	—
apmainà(1)	apkalbà(3)	—	—
apkalbà(1)	—	—	—
apraška(1)	—	—	—
aprauga(1)	—	—	—
apsaka(1)	—	—	—
apneka(1)	—	—	—
apšvieta(1)	—	—	—
apvaizda(1)	—	apvaizdà(3)	—
apivara(1)	—	—	—
atlauga(1)	atauga(3)	—	—
atkalta(1)	—	—	—
atkalba(1)	—	—	—
atnaša(1)	—	—	—
atmaina(1)	atmainà(3)	—	—
atmona(1)	—	atmonà(3)	—
atrama(1)	atramà(3)	—	—
atskalà(1)	atskalà(3)	—	—
atsvara(1)	atsvarà(3)	—	—
atrašà(1)	atrašà(3)	—	—
atžanga(1)	atžangà(3)	—	—

Šioje lentelėje duodamų žodžių konstrukcija ir prasmė rodo, kad jie visi (veiksmažodinės kilmės) daiktavardžiai, mot. gimt. galūne „a“) yra NSB, t. y. Dr. A. Senn'o, kirčiuojami vienaip, ir pagal pirmąją (1) kirčiuotę, o doc. Dr. Pr. Skardžiaus jie kirčiuojami pagal trečiąją (3) kirčiuotę. Pr. Skardžiaus pusėje yra ir Fr. Kuršaitis ir, pagal savo principus vienodai su Pr. Skardžiumi kirčiuotų ir prof. K. Būga. Kuriais motyvais remdamasis Dr. A. Senn'as yra taip sukirčiavęs čia paduotus NSB žodyno žodžius — neaišku, nes, kaip aukščiau sakytą, NSB pasiklikovė Dr. A. Senn'u, o šis jokių motyvų niekur neduoda.

Kad aukščiau paduotoje pirmojoje lentelėje sudėtų žodžių kirčiavimas turėjo būti padarytas pagal trečiąją (3) kirčiuotę, o ne pagal pirmąją (1), rodo ir paties NSB pavyzdžiai, sukirčiuoti pagal trečiąją (3) kirčiuotę. Aiškumo dėliai duodama antroji lentelė, kurioje paimti žodžiai, vienodai kir-

čiuojami NSB ir kitų žodynų.

NSB	K. Būga	Pr. Skardžiaus	Fr. Kuršaitis
aimana(1)	aimana(1)	aimana(1)	—
aplinkà(3)	—	aplinkà(3)	—
apsaugà(3)	—	apsaugà(3)	apsaugà(3)
apžvalgà(3)	—	apžvalgà(3)	—
—	—	atbrailà(3)	—
atgailàà(3)	—	atgailàà(3)	—
atkarpà(3)	—	atkarpà(3)	—
atlaidà(3)	—	—	atlaidà(3)
atrangà(3)	—	atrangà(3)	—
atsargà(3)	—	atsargà(3)	atsargà(3)
atžalà(3)	—	atžalà(3)	—
—	—	—	atsodà(3)

Yra keletas žodžių, kurie savo etimologija skiriasi nuo aukščiau abiejose lentelėse paduotųjų, nes jie nėra veiksmažodinio kilimo, kaip pastarieji: Juos (adata, ašaka, ašara) kirčiuoja ir Dr. A. Senn'as (NSB), ir Pr. Skardžius ir, ir prof. K. Būga vienodai, t. y. visi pagal pirmąją (1) kirčiuotę; tik Fr. Kuršaitis yra davęs kai kuriems jų kitokių kirčių, būtent, prijungęs juos prie veiksmažodinio kilimo daiktavardžių, kurie dedami pirmojon ir antrojon lentelėse ir kurie sukirčiuoti pagal trečiąją (3) kirčiuotę. Vis dėlto reikia pasakyti, jog Fr. Kuršaitis, būdamas vakarų aukštaitis, turėjo pagrindo tuos žodžius (adata, ašaka, ašara) kirčiuoti pagal trečiąją (3) kirčiuotę, nes vakarų aukštaituose, net, pvz., Jurbarko, tokio kirčiavimo galima nugirsti.

Toliau duodama trečioji lentelė.

NSB	Pr. Skardžiaus	Fr. Kuršaitis	J. Baronas
ašara(1)	ašara(1)	ašarà(3)	ašara(1)
ašaka(1)	ašaka(1)	ašakà(3)	ašaka(1)
adata(1)	adata(1)	adatà(3)	adata(1)
pāsaka(1)	pāsaka(1)	pāsaka(1)	pāsaka(1)
vāsara(1)	vāsara(1)	vasarà(3)	vāsara(1)
šerpeta(1)	šerpeta(1)	šerpeta(1)	šerpeta(1)
rāgana(1)	rāgana(1)	rāgana(1)	rāgana(1)
dārgana(1)	dārganà(3)	dārgana(1)	dārgana(1)
—	vėliava(1)	vėliava(1)	vėliava(1)

Dr. Pr. Skardžiaus *dargana(3)* vietoj *dārgana(1)* ir prof. K. Būgos *adatà(3)*, šalia *adata(1)*, rodo, kad ir kiti šios rūšies žodžiai galima būtų kirčiuoti pagal trečiąją (3) kirčiuotę. Tik keli žodžiai, kaip, *ašara, ašaka, pāsaka, vāsara, šerpeta* paprastai bendrinėje kalboje kirčiuojami pagal (1) pirmąją kirčiuotę, gi *adata, rāgana, dargana, vėtranà* — yra (panemuniečių tarmėse) labai dažnai girdima. Plg. *Vėliuonà* (upelis), *Ašmenà, Dubysà(1), Laukesà*.

Dr. Pr. Skardžius savo knygelėje „Bendrinės Lietuvių Kalbos Kirčiavimas“, 1936 m., 22–23 psl., sako: „Bet ypač mums priešingai ir netinkamai yra kirčiuojama *dāma, disciplina, emblėma, kultūra* ir kt.: mūsų kalbos palikimais būtinai turime kirčiuoti *damà, kitur dāmos*, (kaip *rankà, raĩkos*), *disciplinà-inos* (kaip *merginà-inos*), *emblemà-ėmos, kultūrà-ūros*, (plg. *Batūnà-ūros* „tokia pavardė“, *Karūnà-ūnos*; *seilūgà-āgos* ir kt.). Vadinas, pagal Dr. Pr. Skardžiaus nuomonę, lietuvių kalba turi palinkimą tam tikros rūšies žodžius kirčiuoti 2-ja ir 3-ja kirčiuote. Jis, kaip matyti iš sukirčiuotų pavyzdžių, duodamų jo knygelės gale, to principo perdėm laikosi. Tas jo laikymasis ytin ryškus svetimų žodžių ir skolinių kirčiavime, ką rodo ir keli tik duotieji žodžiai: *damà, disciplina, kultūrà*.

Prof. K. Būgos kirčiavimas yra remiamas tais pat pagrindais, kaip ir doc. Dr. Pr. Skardžiaus. Trečiojoje ir antrojoje lentelėse paduotieji Fr. Kuršaitis pavyzdžiai sutinka su prof. K. Būgos ir doc. Dr. Pr. Skardžiaus kirčiavimo palinkimais; Fr. Kuršaitis, kaip matėme, pagal trečiąją (3) kirčiuotę kirčiuoja ir tokius žodžius, kaip *adata, ašakà, ašarà, vasarà*, kuriuos net ir Pr. Skardžius kirčiuoja pagal pirmąją (1) kirčiuotę.

Kirčiavimo įvairavimui labiau pailustruoti čia duodama dar viena lentelė. Joje duodama atskira žodžių rūšis, kuriuos Dr.

Pr. Skardžius kirčiuoja kitaip, negu NSB.

Pr. Skardžius	NSB, Kuršaitis, Baronas
daugybė(1)	daugybė(2)
gyvybė(1)	gyvybė(2)
piktybė(1)	piktybė(2)
gudrybė(1)	gudrybė(2)
atstovybė(1)	atstovybė(2)
būtybė(1)	būtybė(2)
vienybė(1)	vienybė(2)
lygybė(1)	lygybė(2)
galybė(1)	galybė(2)
valstybė(1)	valstybė(2)

Dr. A. Senn'as savo knygelėje „Kleine Litauische Sprachlehre“, 1929 m. 244 psl., sako: „In der der Schriftsprache zugrunde liegenden Mundart wird -ybė betont, hingegen in der übrigen Mundartas -ybė“. Dr. Pr. Skardžius bendrinei kalbai, be kurio motyvavimo, duoda perdėm -ybė, visai neminėdamas -ybė. Praktikoje šis klausimas kiek komplikuojasi; ir rašomosios tarmės žmonės pavartoja -ybė, nors daugumas žodžių turi -ybė. Pvz. Dr. K. Miknevičius (Mariampoliškis, dabar, 1946, Paryžiu) sako, kad *gėrybė* bus turtas, o *gėrybė* — gerumas. Vis dėlto, daugumas žodžių panemuniečių tarmėse bene turės -ybė. Tos nuomonės yra ir mok. Pr. Girdžius, jurbarkiškis, dabar, 1946 m., kartu su Dr. K. Miknevičium, Paryžiu. Žodžiai, kaip *atstovybė, būtybė, galybė, valstybė*, dažnai girdėti tvirtapradiškai tariant. Ir K. Doneičio „Pavāsario Linksmybės“ jurbarkiečių įprasta akutiškai tarti; gali būti, jog čiu atveju ta -ybė turi kiek atskiros, specialios prasmės, skiriant ją jo bendrosios prasmės *linksmybės*, nelyginant *gėrybė* ir *gėrybė* (iš aukščiau).

Darant bendrą išvadą dėl triskiemenių veiksmažodinės kilmės moteriškos giminės daiktavardžių galūne „a“ reiktų pasakyti, kad bendrai imant visi jie, labai negausias išimtis padarant, turėtų būti kirčiuojami pagal trečiąją (3) kirčiuotę, o ne pagal pirmąją (1) kirčiuotę. Visi NSB žodyno žodžiai, kurių pavyzdžiai duoti pirmojoje lentelėje, turėtų būti kirčiuojami pagal NSB žodyno žodžius, kurių pavyzdžiai duoti antrojoje lentelėje. Jei gyvojoje kalboje kur ir pasitaiko nugirsti tokius žodžius kirčiuojant pagal pirmąją (1) kirčiuotę, reikia manyti, kad tai esti dėl dviejų priežasčių. Viena, tie žodžiai kai kuriuose linksniuose (vien. naudininkas, galininkas ir daug. vardininkas) turi cirkumfleksinį kirtį žodžio pradžioje, ir tatai, ypač dažnai vartojamas galininko (objekto) linksnis, galėjo padaryti tiek įtakos, kad visi galūncje kirčiuojamieji linksniai tapo priderinti, prisitaikė prie pastarojo. Antra, vienalytis pirmosios (1) kirčiuotės kirčiavimas galėjo atsirasti ir kurioje tarmėje, ypač tas galima palatvijo kraštuose. Vyriskosios giminės atitikmenys, kurie yra kirčiuojami pagal pirmąją (1) kirčiuotę, žymesnės įtakos negalėjo padaryti, nes tų atitikmenų tėra palyginti labai nedaug.

N. B. Cirkumfleksinis (pirmosios kirčiuotės) kirtis pirmojoje lentelėje parodytos rūšies žodžiams galėtų būti žymimas tik kaip antrasis kirtis; pagrindinis kirtis jiems, vieno vard. linksni, turėtų būti galūninis gravis.

Lietuvių kalba kirčio įvairavimui turi labai daug, ir ta snitis tėra palyginti nedaug tapatyrinėta. Kirčiavimo nevienodumai ir įvairumai kyla kalbos tarmės besimaisant. Kaimyninės kalbos, ypač latvių, rusų ir lenkų, taip pat daro nemažai įtakos. Lietuvių kalbos mokytojai tuo tarpu dar nėra jokių radikalesnių kirčiavimo srities dėsnių gyvajai kalbai įdiegę, todėl žodyno sudarytojui ir kirčiuotojui tenka būti labai atsargiam net ir gyvosios kalbos pavyzdžiais naudojantis, jei jis nori išvengti klaidų, kylančių iš kurių lietuvių kalbai svetimų įtakų. Nesant pagrindinio pilnojo lietuvių kalbos žodyno, sudaryti gerą, be klaidų, lietuvių kalbos žodyną (fonetinį) yra kaip ir neįmanoma. Ypač tatai galima

LIETUVIŲ RAŠOMOSIOS KALBOS ŽODYNAS

(Atkelta iš 2-ro psl.)

pasakyti apie NSB darbą, kuris buvo daromas gerų filologų, bet šveicarų, ne lietuvių; kad to žodyno redakcija ir leidėjai neturėjo nei vieno nario filologo lietuvio, yra aiškus nusikaltimas to žodyno idėjai ir nusikaltimas bendrajam kalbotyros mokslui. Tik tas faktas, kad NSB žodynas liko nebaigtas leisti gal bus akstinu aniems "nusikaltimams" atpirti: padaryti darbą iš naujo ir be klaidų, kurių gausu NSB.

Kai kurie kiti atvejai, kur NSB deda arba klaidingą kirtį, arba tik vieną kirčiavimo atvejį. Šiam klausimui paaiškinti čia bus mėginama duoti, kiekvieno kirčiuojamojo žodžio atveju, pavyzdžių iš gyvosios bendrinės kalbos ir bus imama palyginimų iš kitų žodynų.

à, ô, interj.

Trumpas à lietuvių kalboje girdimas tik trumpuose staigiuose sušukimuose: à Jėzau! ààà, kaip gaila! NSB, duodamieji pavyzdžiai — a, kàd tū žinótumei...; à, kòks puikùs tū vaikinas! — pavienis a, stovįs prieš jungtuką kad, yra ilgas. Be to, jis lengvai galima pakeisti interj. ô (visuomet ilgas): ô, kàd tū žinótum... ô, kòks puikùs tū vaikinàs! Tatai rodo, jog anas "a" turi būti ilgas (â), o ne trumpas (à), kaip kad jį bando NSB kirčiuotojas interpretuoti.

Trumpas à esti tuo atveju, kada jis yra atsiradęs iš klausiamojo žodelio "ař" ir pastarąjį pakeitęs (tarmėse): à atėjai? = ař atėjai? Visur kitur, kur "a" bus galima pakartoti "o", jis, tas "a" bus ilgas. NSB duodamas pavyzdys: ô mûdu dū kvailu, à?, tas à būtinai turi būti ilgas: â; jis aiškiai yra atsiradęs ir iš "kâ?", kur "a" yra visada ilgas.

atletinis mañkstinimas, turi būti atletinis mankstinimas; plg. NSB: mankstinimas = mañkštymas.

abėjetas, turėtų būti abėjetas. Plg. dvėjetas, kėtvertas, šėsetas; plg. Kuršaičio: abėjetas.

abipusiai, turėtų būti abipusiai; plg. Kurš.: abypusiai.

abipusis, turėtų būti abipusis; plg. NSB dvipusis; plg. Br. dvuchstoroni — abipusis.

adatinyčia, turėtų būti adatnyčia; plg. ādata(1) (NSB).

adatiniñkas, turėtų būti adatiniñkas; plg. NSB ādata (1); plg. K. Būga: ādatninkas; plg. Br.: ādatninkas.

adyti pančeką, turi būti adyti pančeką; pančeką — lenkiškas kirtis tik tarmėse pasitaikęs.

admirōlija(1), turi būti admirolijà(2); plg. NSB admirōlas,-o, s. m.(2): bajōras,-o, s.m.(2) — bajorijà; plg. NSB: abātas,-o(2) — abatijà.

aerodrōmas,-o(2), turėtų būti aerodromas,-o(1);

alkohālis,-o(2), turėtų būti alkohōlis,-o(1); plg. NSB akohōlinis, m. -ė, f.(1). Iki svetimžodis nėra visai nusavintas, sulietuvintas, t.y., iki garsas "o" nėra tapęs žodyje ilgu "ō", teisingiausia tokį žodį laikyti kirčio atžylgiu nekintamą ir todėl jį skirti į pirmąją(1) kirčiuotę, kaip tat ir pats NSB daro būdvardžio alkohōlinis atveju. (Suprantama, čia kalbama tik apie skolinius, svetimžodžius).

aguōninis,-ė(1), turėtų būti aguoninis,-ė(2); plg. NSB aguonà,-uōnos(2); plg. K. Būga: aguoninis(2).

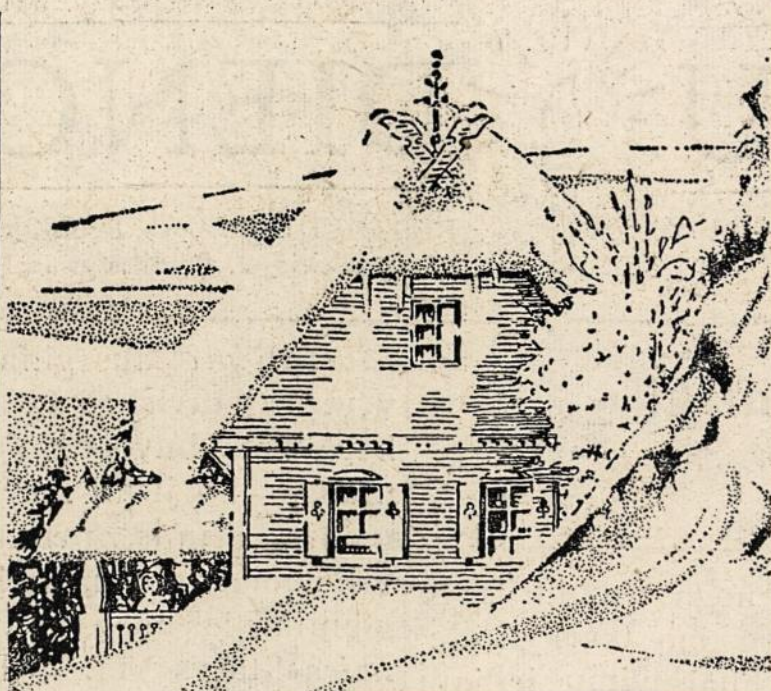
ai turėtų būti ai; plg. NSB ai mán.

aūtorius,-iaus(1), turėtų būti aūtorius,-iaus(1); plg. Pr. Skardžius: aūtorius; plg. Br.: avtor — aūtorius.

āk! turėtų būti āk! plg.: āk Diēve Visa-gālis!

ākselis,-io(1), turėtų būti ākselys,-io(3); plg. Sereiskis: ākselį,-io; plg. K. Būga: ākselis (ākselys).

āktelėti, turėtų būti āktelėti; āktelėti reikštų: truputį apakti, — āktelėti = āiktelėti; plg. āikčioti.

ŽIEMOS VAIZDELIS

akušērija,-os(1), turėtų būti akušērija,-os(1); plg. NSB ministerija,-os(1).

albātrosas,-o(1), turėtų būti albatrōsas,-o(1), arba albatrōsas,-o(1); plg. K. Būga: albatrōsas.

ālkanas,-ā(3); datyvus: ālkanai, tad pavyzdys: ālkanai diēnai taupyti; turėtų būti: ālkanai diēnai taupyti.

ālkinti, gali būti ir ālkinti; plg. K. Būga: ālkinti, ālkinti.

Vincas,-o(1)? t. b. Viñcas,-o(4) (prie žodžio "anà").

ānčdēlis,-io(1) t. b. añčdēlis,-io(1) plg. NSB añtklodė, añtlubis; ānčdēlis galėtų reikšti: ānties padėtas; plg. āntkiaušis(1).

āntstolis,-o(1), t. b. añtstolis,-io(1); plg. Pr. Sk.: añstolis,-io.

antytis,-čio(2), t. b. antytis,-ýčio(1), plg. Pr. Sk.: daiktavardžiai su kirčiuojamomis priesagomis -ytis, ýtė: antytis, vištýtis, brolytis.

āntpultis,-ies(1) ir āntpuolis,-io(1), t. b. añtpultis(1) ir añtpuolis(1), ir aukščiau: añčdēlis, añstolis. antrarūšis,-io(1), galėtų būti antrārūšis,-io(1).

apart, galėtų būti apařt.

apgaulė,-ės(1), g. būti apgaūlė,-ės(2).

apgulniai, — nevert. žodis (K.M.); žmonėse girdėti: agulniai, ūgulmu.

āpipinas,-o(1), turi būti āpipinas,-o(1); plg. NSB: āpmušalas, āprišalas, āprašas.

āplōtas,-o(2), galėtų būti āpklotas,-o(1).

āplōjoti, turėtų būti āplōjoti; plg. NSB: lōjoti.

āpmaudauti, galėtų būti apmaudauti; āpmauduotis, galėtų būti apmauduotis; žmonėse girdėti: apmaūdytis; plg. Fr. Kurš. apmaūdiu, apmaūdyti.

atstovauti: svētimai valstýbei atstovauti, turi būti: svētimai valstýbei atstovauti; plg. svētimas,-a(3).

ātšlaitė,-ės(1) ir ātšlaitis,-čio(1), galėtų būti atšlaitė,-ės(2) ir atšlaitis,-čio(2); plg. Br.: atšlaitė, atkalnė.

barškū! turėtų būti bařsku! plg. čirřku čirřku; tařsku tařsku!

barvedys, bārvedžio(3), turi būti barvedys, karvedžio; plg. NSB: karvedys, karvedžio(3).

barzdinis: barzdinė skėpetà, turi būti barzdinė skepetà (skepetà,-ōs(3)); plg. NSB meletà,-ētos(2).

beřirdis,-ė(1), turi būti beřirdis,-ė(2); plg. Pr. Sk.: beřirdis,-ė; plg. NSB: beākis,-ė(2); beaūsis,-ė(2); bedvāsis,-ė(2).

bōbturgis,-io(1), turi būti bōbturgis,-io(1); plg. NSB: bōba,-os(1).

bruktuvė,-ės(2), turi būti bruktuvė,-ės(3); plg. NSB: brauktuvė,-ės(3). Galūnė (priesaga) -uvė vartojama vietai (kambariui) pavadinti, pvz. virtuvė,-ės(2), krautuvė,-ės(2); įrankiui pavadinti vartojama priesaga -uvė, pvz. milžtuvė, keptuvė.

NSB kirčiavimui apibūdinti, šio rašinio atveju buvo perskaityta tik tik "a" ir "b" to žodyno raidės; žodžiai, kaip svētimas, skepetà, daugybė, gyvybė, piktībė, vienybė, virtuvė, milžtuvė ir kiti, čia pateko todėl, kad jie buvo tarp "a" ir "b" raidžių

pavyzdžių, arba kad jie buvo reikalingi kuriam atskiram klausimui paaiškinti.

Ir tokioje mažoje žodyno dalyje, kaip raidės "a" ir "b", palyginti, kirčiavimo klaidų padaryta vis dėlto labai daug; blogiausi būtų tie atvejai, kur NSB kirčiuotojas pats sau prieštarauja. Pavyzdžiui:

admirōlija(1)	—	bajorijà(2),
alkohōlis(2)	—	alkohōlinis(1),
aguonà(2)	—	aguōninis(1),
akušērija(1)	—	ministerija(1),
alkanà(3)	—	ālkanai(1).

ir panašiai.

Doc. Dr. Pr. Skardžiaus kirčiavimas, kaip aukščiau parodyta (plg. "ybė" žodžių lentelę), yra daug kur kitoks; reikia manyti, ir kiti vėlesnieji lietuvių filologai, kaip Dr. A. Salys, Dr. P. Jonikas, Dr. J. Dambrauskas, prof. J. Balčikonis, NSB kirčiavimą rastų nepatenkinamą.

NSB GRAMATIKA

Daiktavardis. Prie kiekvieno duodamo žodyne žodžio, kaip pagrindinius dalykus NSB duoda: kilmininko linksnį, giminę ir kirčiuotę. Sangražiniams daiktavardžiams žymėti kurios sistemos žodyno leidėjai neturi; jie juos duoda taip savarankiškus žodžius, bet iš to žodyne susidaro didelių spragų ir neprasmingumų. Šiam klausimui pavaizduoti čia duodama atskira lentelė.

Paprastieji daiktavardžiai	sangražiniai daiktavardžiai
akijimas	(?)
aiškinimas	(?)
(?)	adaptāvimasis
administrāvimas	(?)
āklinimas	(?)
ālinimas	(?)
apauġinimas	(?)
apāuksinimas	(?)
apdalinimas	(?)
apdaināvimas	(?)
apdārymas	(?)
apgynimas	apsigynimas
(?)	apsiginklāvimas
apkasimas	apsikasimas
(?)	apsigyvėnimas
(?)	apsikrėtimas
aplañkymas	apsilañkymas
apleidimas	apsileidimas
(?)	apsilenkimas
(?)	apsimetimas
(?)	apsinuōdijimas
apredymas	apsirėdymas
(?)	apsistojimas
(?)	apsisukimas
(?)	apsisvařtymas

Čia paduodamos rūšies daiktavardžiai yra kilę iš veiksmažodžių, iš to ir jų sangražinė prasmė. Jie visi turi tą pačią galūnę -imas, normalinėj formoj, ir jie visi gali būti ir paprastieji, ir sangražiniai. Kodėl NSB teduoda jų kartais tokį, o kartais tokį — neaišku. Sangražinė veiksmažodinio daiktavardžio forma kartais įsigijo ypatingos prasmės ir tampa kaip ir savarankišku žodžiu, atitrūkusiu nuo normalinės jo formos (pvz., apsimetimas). Tačiau bendrai sangražiniai daiktavardžiai žodyne derėtų žymėti kuriuo pasirinktu trumpu būdu, ir ne kaip savarankūs žodžiai, o kaip išvestiniai iš veiksmažodinių daiktavardžių.

Mažybinių ir maloninių formų NSB duoda tik labai retai ir labai nepilnai. Lietuvių kalba tų formų turi įvairių: -elis, -ėlis, -ulis-uōlis, -ilis, -ylis, -aitis, -ukas, -ūkas, -utis, -ytis. Jos esti įvairiai dedamos prie žodžių: po vieną ar po kelias, įvairiomis pasirenkamomis kombinacijomis, pvz.: mažutis, maželis, mažučiuukas, mažučiukeleyčiukaitis (praktikoje nevartoj.). Suprantama, formaliai kiekvienas daiktavardis galima pavartoti pasirinktoje mažybiniėje ar maloninėje formoje, tuo tarpu NSB tik labai retiems daiktavardžiams jas pridėda.

(Bus daugiau)

STUDENTŲ DIENOS

Redakcijos adresas: J. Šmulskštys, 426 E. 6th Street, Bloomington, Indiana.

REDAGUOJA REDAKCINĖ KOLEGIJA:
S. Novickis, J. Šmulskštys ir H. Žibas

Jaunimas ir demokratija

Vyt. Kavolis

Žvelgiantieji į dabartinio jaunimo veiklą Nepriklausomai Lietuvai įprastomis kategorijomis kartais (nors ir ne visada) visiškai be piktos valios jos iš pagrindų nesupranta. Žydinčių tokio nesupratimo pavyzdžių galėtų būti prof. Stasys Yla, kuris (su gera laiko gabalą pramiegojusios ir ką tik iš kokono išsiritusios peteliškės entuziazmu) iškalingai kovoja su santariečiais... 1920 metų, ir dar senesnes, kovas. Tačiau populiariausias lietuvis, matyt, miegojo ne vienas. Todėl ir tenka dar pasakyti keletas žodžių.

Pagrindiniu dalyku norėtusi pabrėžti, kad *šiandieninis jaunimas yra neabejotinai, su mažomis išimtimis, demokratai*. Ir jokiai srovei, kuri nebus ištikima pagrindiniams demokratijos dėsniams, nėra šioje kartoje lemta suvedžioti bent kiek reikšmingesnio prieauglio. Demokratiškumas yra viena iš pagrindinių sąlygų pasiekti jaunimui.

Negalima būtų dėl šio pakrypimo į demokratybę pačią jaunąją kartą laikyti atsakominga. Ji neieškojo demokratijos ir ja nesirūpino. Jinai negalvoja apie esminius demokratijai dalykus ir nebando giliau jos įkūnyti savajame gyvenime. Pati demokratija atėjo mūsų jaunojo karton ir ją pavergė. Buvo tai, be abejo, amerikietiškoji demokratijos forma: negalvojanti ir nepažvelgianti į save, patenkinta savo sotumu ir jau nebeorientuota ieškoti naujų idealų. Tačiau tai neabejotina demokratija, ir ant šio tvirto pagrindo ateityje bus galima statyti daugiau. O tai jau pats pirmasis, ir esminis, laimėjimas, kuriuo jaunoji karta esmiškai atsiskiria nuo vyresnės.

Tiesa, ir jaunimo tarpe dar pasitaiko išgirsti nuomonių, jog lietuvių tauta nesanti demokratijai pribrendusi. Tačiau būdinga, jog ši (mums, regis, iškrypusi) nuomonė ramstoma ne senuoju "seimokratijos" argumentu, bet pačiu šiandieninių mūsų politinių vadovų reiškimusi — tiek tų, kurie save vadina "demokratais", tiek ir anų, kuriuos šie skelbia "nedomokratais". (Kabutėse žymiu šiuos terminus, nes jaunimo tarpe jie nėra priimami už auksu padengtą valiutą). Šis nesubrendimo demokratijai jaunoji karta neprimeta pati sau, ir — kiek svetima jos veikla bebūtų kartais vidinei demokratijos dvasiai — ji pati niekada nesuabejoja demokratinėmis formomis. (Argi nereikia daugiau laiko laimėti gilesnę pagarbą skirtingų pažiūrų žmogui, negu išmokti savo santykius su juo tvarkyti demokratinių balsavimų ir jam teisių pripažinimo būdų?)

Jaunimo demokratiškumas tačiau nepadarė ir nepadarys jo priklausomum nuo tų, kurie sau išdidžiai segasi vienintelių teisiųjų demokratų etiketę. Jaunimo nepriklausomumas šiandien yra tiek pat tikras, kiek ir jo demokratiškumas. Jei šviesai Vokietijoje dar galėjo kai kurie profesoriai formuluoti jų programos šūkius, tai Santara jau yra grynai, kaip ašara, pačių studentų darbas. Nebūtų galima šiuo nepriklausomumu didžiulotis, kaip ypatingu savo nuopelnu, nes didele dalimi jis buvo mums istorijos "dovana" (ar ją vertintume teigiamai, ar neigiamai). Vienoje jaunimo dalyje — ir, gal būt, pačioje veržliausioje — nutrūko santykis su vyresne karta. Patys jaunieji ėmėsi iniciatyvos susikurti, kas jiems buvo reikalinga, ir tik tada kvietėsi ir vyresnius, kurie jiems atrodė turį ką gyvo ir reikšmingo pasakyti. Santariečių jaunimas yra nepriklausomas ta prasme, kad santykiuose su vyresne karta jis yra laimėjęs (ir nori išsaugoti) iniciatyvą. *Niekas nėra turėjęs ir neturės Santaraj įtakos, kurios patys studentai nebūtų pasikvietę.*

Pati gi ta įtaka nėra, gal būt, tokia, kokios vyresnieji kartais norėtų. Vyresniesiems jaunimas vaizduojasi beveik išimtinai, kaip "prieauglio (ir, žinoma, jų grupės) problema". Bet jaunesiems jų organizacinis gyvenimas neatrodo nukreiptas į pastovius taškus kažkokiam Olimpe, kurių "prieauglių" jiems lemta būti. Jaunimas sau pačiam tampa ne formaline ("prieauglio"), bet esmine (savosios lietuviybės turinio) problema. "Ant ribos" jam svarbiausia išryškinti ir įprasminti savo pačių lietuviybę — įprasminti ne VLIKui ir ne LNT, ne istorijai ir net ne kankiniams, žuvusiems praeity už tautos laisvę, bet visų pirma sau. Nereikalingi žodžiai šiam dalykui apgailėti, nes jo jie nepakeis: jaunajai kartai skaudžiausia yra jos pačios žmogiškojo likimo problema.

Kurie, kaip santariečiai, savo žmogiškąjį likimą yra supratę lietuviškai, leidžiasi veikiami visų gyvybės impulsų, kuriuos pajunta mūsų gyvenime. Kai žmogiškoji problema tampa svarbiausia, prieš ją nublunka kietos kategorijos, kurios taip aiškios ir neabejotinai reikalingos raštinėse. Kas iš mūsų, liberalų, skaito *World*

Liberalism? Mus giliausiai paveikęs lietuviškas žodis apie liberalizmą buvo dr. Juozo Girniaus, — o jisai, žiūrint partinėmis akimis, priklauso juk tai pačiai srovei, kaip ir mėgiamiausias visų liberalų *bête noire* Stasys Yla. — Bet ar nėra liberalas ištikimesnis savo idealams, kai jis leidžiasi kūrybiško ateitininko veikiamas, negu arcyhvinio liberalizmo užstampuojamas?

Įtakas mūsų šiekis jaunas žmogus yra pasiryžęs priimti. Bet jos turi būti nuosirdžios ir ku nors produktyvios. Meninis ir ideologinis atvirumas jau nebekelia didesnio kausimo. Jau įparsta matyti jaunosios kartos sąmoningumą nueinančių tais keliais, kuriuos jiems atveria individualus jų pasiilgimas ir kurio erskėčiai žeidžia kaip tik ta kančia, kuria reikia žmogui subręsti. Bet juk tą patį galime pasakyti ir politinėmis sąvokomis: santariečiai priima įtakas, kurios tik yra šiandieniškos ir produktyvios. Ir dėl to, viena, jie net negali ribotis viena kuria įtakų srove. Tai, pagaliau, išduotų ir pagrindinį susitarimą, padarytą pradedant darbą. O nėra juk niekada išdavę santariečiai jais pasitikėjimo!

Kelios mintys laisvo apsisprendimo klausimu

Laisvo apsisprendimo klausimas mums visiems daug kartų girdėtas ir gal jau šiek tiek nusibodęs. Kada ši teisė mums yra kasdieniu reiškiniu, mes jos kaip ir nevertinam. Retas iš mūsų pagalvoja, kiek ji yra verta ir kokia kaina žmonės ją įsigyja. Tiesa, mūsų tarpe dar šiandien yra žmonių, kurie, "pametę arklą, knygą, lyrą", nuėjo tos teisės atkovoti Lietuvai. Kai kurie iš jų negrižo. Kiti grįžę gal greitai užmiršo tuos principus, kurie juos lydėjo aukojant vienintelį savo turtą, gyvybę. Jie gal pernelyg greitai paskendo kasdienybės rūpesčiuose ir išdavė savo ankstyvesnius idealus. Tą teisę atkovoti yra vienas iš svarbiausių žmogaus tikslų, jeigu klausysime politikų. Ją įsigyti yra sunkus ir dažnai pavojingas darbas. Bet ja naudotis ir jos principais gyventi yra dar sunkiau.

Įdomu panagrinėti ką laisvo apsisprendimo teisė reiškia įvairiems žmonėms. Vieniems ji, tai teisė išleisti pagal savo nuožiūrą sunkiai uždirbtus pinigus. Kitiems — galimybė išreikšti savo nuomonę, ar tai politinę, ar kultūrinę ar religinę. Dar kitiems ji reiškia privataus gyvenimo nepažeidžia-

Antra, jie savaime priims daugiausia įtakų iš ten, kur bus gausiausia joms ir pagrindo: kur ne balos ramiai sautijos, baigdamos užakti praeities prisiminimais, o vyks dinamiskas judėjimas — kad ir nešdamas drumzles, kaip ir kiekviena srovė, bet kartu ir lauždamas kelius į dar neištryptus plotus. Dvasios ir veiksmo aktyvumas padarys ir jaunimui mielą tą, kuris veikia. Ir tegul nedejuoja tie, kurie tupi ant savo principų skaistybės, — nieko aktualesnio neišstenėdami, kaip priekaištus kitiems, — kad jaunimui jie nebemieli. Buvo jie jau ne sykis perspėti.

Būtų pageidautina, kad jaunimą iš jo paties sąjūdžių vidaus veiktų įvairesnės įtakos, negu šiandien. Nemeluotai savos tikrovės pasirinkimui reikia ištirti daugelį galimybių. Pasakytume tai ir apie meną, ir apie politiką, apie religiją, ir apie organizacijas. Iš tiesų: esame atviri kiekvienai individualybei ir kviečiame įvairumą, kaip brangią duoklę tai lietuviybei, kurią kuriamė. Svarbu mums: susirasti prasmę savo lietuviškumui, ir įvykdyti jį darbais, kurių labiausia reikia. Tuo tikslu mes ir *atviri įvairybei, ir susijungę plačiausiu galimu pagrindu*, kad galėtume dirbti ramiai ir nemėtydami savo negausių jėgų. Be daugelio žodžių: turime kaip tik tai, ko reikia šiandieninei lietuviybei. Tikrai ir dirbkime su tuo, ką turime!

mumą. Ir pagaliau, kai kam, ji išreiškia visus viršminėtus principus: šių laikų pasaulyje matome šių principų įgyvendinimą. Bet, deja, kai kuriuose kraštuose jie nėra taip įgyvendinti, kaip Vakarų pasaulyje. Net čia, kur kasdien būgnais mušama, kad mes laisvi, mes galime apsispręsti, šia teise nėra naudojamosi. Kur politinė sistema draudžia bet kokią laisvą asmens pasireikšimą, ten kur valstybė savo mašiną atlieka visą žmogaus galvą, mes galime suprasti individo pasyvumą laisvo apsisprendimo praktikavime. Kiekvienas bando išlaikyti savo gyvybę, nes tik vieną turi. Jeigu žmogaus įsitikinimas gali privesti prie laisvės, arba net gyvybės praradimo, mes suprantame, kodėl jis pasirenka lengvesnį kelią, t.y. išlaikyti savo gyvybę. Savaime aišku čia išskiriami tie, kurie yra pasiryžę viską atiduoti už savo įsitikinimus. Bet kada mes, turėdami visas galimybes apsispręsti pagal savo nuožiūrą, nueiname kito vedamą keliu, vien tik todėl, kad patiems yra per sunku pagalvoti arba gal ir nuobodu, tai negalime skaityti pribrendusiais individais. Tiesa, pasirinkimų daug ir kartais labai sunku apsispręsti.

(Tęsinys 5 psl.)

STUDENTŲ DIENOS — (Tesinys)

(Atkelta iš 4-to pusl.)

Tikiu, ne vienas iš mūsų kartais norėtų, kad už jį kas nors pagaltų, įstatytų į vėžes ir dar pastumtų kuria nors kryptim. Bet jeigu skaitomės žmonėmis, kurie siekia mokslo, kartais ir sunkiausiose sąlygose, tai rimtai apsvastykite, kur toks galvojimas nuves. Sutinku, kad daug lengviau būtų nueiti kuriuo nors iš anksto mums nurodytu keliu, paliekant galvojimą tiems, kurie visą gyvenimą galvojimui paaugėja. Bet, neužmirškime vieno labai svarbaus fakto. Jei mes dabar nepradėsime mokytis galvoti, mes galime pereiti per visą gyvenimą už rankos vedami.

Šiuo nenoriu pasakyti, kad mes neturime eiti kitų išminčių takais. Jeigu individas, rimtai apsvarstęs, įsijungia į kurią nors organizaciją ar partiją, tai jau didelė dalis jo darbo atlikta. Šitokiu būdu įsijungęs į organizaciją, jis yra pasinaudojęs savo teise kaip galvojantis žmogus. Toks jis ir organizacijai daug naudingesnis, nes jį atėjo atviromis akimis ir žinojo ko norėjo. Jo veikimas bet kokioje organizacijoje yra vertingas, nes suradęs veiklos sritį, jis į ją meta visomis savo jėgomis. Jis naudoja savo patirtį ir mokosi iš kitų. Kaip galvojantis ir laisvai apsisprendžiantis žmogus jis įneša į organizaciją savo idėjas ir pasiūlymus, kurios jam yra priimtinos ir įdomios. Organizacijos tokiu būdu padeda jaunuoliui surast bendraminčių ir dalintis su jais savo

kad ir menka patirtimi, kuri iš šio bendravimo plečiasi.

Priversti žmogų stoti bet kokia organizacijon, arba jį gražiais pažadais pavilioti yra ne tik žalinga jaunuoliui, bet ir visuomenei. Jis pasiduoda vedamas ir kurį laiką seka jam nurodytu taku. Bet po kiek laiko, jeigu šis takas jam nusibosta, jis neturi jokios alternatyvos mesti viską ir pasitraukti iš organizacinės veiklos. Jis neturi tos iniciatyvos, kuri brandina žmogų, nes jis buvo pripratęs sekti. Tokiu būdu atsiranda vadų ir sekėjų grupės. Tiesa, kad visi vadais būti negali, bet vadų visada trūksta. Tad kodėl rimtai nepagalvoti ir nepasinaudoti savo apsisprendimo teise, ir kodėl neleisti jaunuoliui ja naudotis visuomeninėje plotmėje.

Kai kurios mūsų organizacijos, studentų ir visuomeninės, bando šiuo principu sekti. Jos yra sveikintinos. Kitos bando išplėsti jauną žmogų iš "baisių" apsisprendimo pinklių ir jį siaurai indoktrinuoti išstumti į gyvenimą. Mančiau, kad šis procesas žmogui atima galimybę subręsti visuomeniškai.

Mes dažnai žadame, galvodami aipe grįžimą Lietuvon, kaip nors pakeisti tuos jaunuosius, kurie dėl politinės santvarkos neturėjo progos šia teise naudotis. Bet jei mes patys šia prasme būsim nesąmoningi, tai kokia bus iš mūsų nauda tiems, kurie subrendo totalitarinėje santvarkoje.

H. Žibas

Iš studentų gyvenimo

Į naująją Studentų Ateitininkų S-gos c. v-bą įrinkti A. Gečiauskas, A. Žukauskas, D. Karaliūtė, A. Lukas, B. Bobelis, B. Čikštą; į Santaros c. v-bą — R. Mieželis, pirm., L. Sabaliūnas, vicepirm., D. Juknevičiūtė, sekr., H. Žibas, išd., G. Gėdvilė, mąrys. Korp! Vytis pirm-kui K. Mikėnui išėjus atlikti karinės tarnybos, pirmi-ninko pareigas perėmė R. Viskanta. Dabartinis c. v-bos sąstatafats yra: R. Viskanta, pirm., K. Jėčius, vicepirm., J. Grina, sekr., L. Maskaliūnas, junr. tėv., R. Tallat-Kelpša, išd.

Santaros c. v-bos paskirtoji tautininkų - liaudininkų santykiams tirti komisija visuotiniam suvažiavimui prisiuntė ilgą ir išsamų pranešimą, kuriame buvo išdėstytos tų org-jų nesugyvenimo priežastys bei pateiktos rekomendacijos eventualiam tų priežasčių panaikinimui. K-jos nariai buvo V. Steponavičius, pirm., A. Gureckas, sekr., R. Ratas ir A. Reventas, nariai.

Rugs. 30 d. Clevelande įvyko Chicago, Detroito ir Clevelando vadovaujančiųjų santariečių pasitarimas. C. v-ba buvo atstovaujama pirm-ko Raimundo Mieželio.

Šiais metais, Kalėdų atosto-

gu metu, santariečiai organizuoja *dvi žiemos stovyklas*. Vid. vakarams stovyklą, įvyksiančią šiaur. Michigane, rengia Detroito Santaros skyrius, o ryt. pakraščiu — bostoniečiai.

Spalio 27 d. Detroito santariečiai rengia studentišką linksmavakarį, kuriame kviečiami dalyvauti ir kitų skyrių santariečiai.

Neseniai įvykusiame Chicago Santaros skyr. susirinkime, pravesdami Gabrieliaus Gedvilos, Danutės Sakalauskaitės kalbėjo tema "Menų evoliucija". Tame pačiame susirinkime buvo išklausyti D. Juknevičiūtės ir G. Gedvilos pranešimai apie Chicagoj statomą K. Ostrausko dramos veiklą "Kanarėlę" ir bendrąją stud. s-gos veiklą. Neseniai skyriun įstojo 15 naujų narių.

Naujai išrinktoji Chicago Santaros skyr. v-ba susideda iš Ramojaus Vaičio, Leono Narbučio, Juliaus Lintako, Rasos Belfauskaitės ir Danutės Sakalauskaitės.

Kolegas Henriettą Virkau ir Vytautą Vepštą, sukūrusius lietuvišką šeimą, nuoširdžiai

sveikina ir daug laimės linki — *Studentų Dienos*.

Rugs. 17 d. dabartinis Santaros vicepirm., Leonas Sabaliūnas, viešėdamas Bostone, vienos studentams padarė pranešimą apie liberalų vienybės reikšmę. Kiek vėliau Bostono stud. grupei kalbėjo kitas žy-

mus santarietis Vytautas Kavolis. Jis plačiai palietė kai kurias tremties gyvenimo aktualijas. Abu pašnekesius gyvai pravedė A. Banevičius.

Šių metų Santaros metinę knygą redaguoja V. Adamkavičius, J. Šmulskštys ir R. Žukaitė.

PRADĖK TAUPYTI SIANDIEN, - TURĖSI RYTOJ!

TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ISTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00.

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave. Tel.: LAfayette 3-8248

(i vakarus nuo California Avenue)

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., Antradi., Penktadi. ir Šeštadieni. 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų.
Trečiadi. 9:00 ryte iki 12 val. dieną. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak.

Mes siunčiame naujų ir dėvėtų drabužių siuntinius bet kur, į SSSR: Didžiąją Rusiją — Baltgudiją — Ukrainą — Lietuvą — Latviją — Estiją ir t. t.

JŪS SUMOKATE MUITĄ ČIA. SIUNTINIAI APDRAUSTI.

Mes turime pardavimui geriausių drabužių ir avalynės.

ATDARA NUO 9. IKI 6.

E. P. HOSPODAREC

677 Southworth St. South, Growland,
Welland, Ontario, Canada. Tel.: REgent 4-9732

Siuntiniai į
Lietuvą
ir Rusiją

CENTRAL PARCEL SERVICE YRA
VIENINTĖ ISTAIGA CHICAGOJE,
INTURISTO IGALIOTA.

Aukštos kokybės viln-
nės angliškos medžia-
gos. Standartiniai audi-
nių siuntiniai. Standar-
tiniai maisto produktų
siuntiniai.

Anti-Polio s e r u m a s,
streptomycin, cortiso-
nas, serpasilis ir kitokie
vaistai pristatomi o r o
paštu per keletą dienų.

Reikalaukite mūsų naujų katalogų.
Užsakymai be eilės priimami.

Jei norite pasiųsti Jūsų pačių sudarytą siuntinį —
prašome paskambinti dėl susitarimo — WAbash
2-9354. Mes žymiai padidinome savo tarnautojų
skaičių ir dabar galime priimti Jūsų siuntinius
daug greičiau, negu pirmiau priimdavome.

Mūsų greitas ir patikimas patarnavimas yra
gerai žinomas čia ir Lietuvoje. Nuo 1947 metų
mes esame pristatę daug dešimčių tūkstančių
siuntinių, nepraradę nė vieno.

Atdara nuo pirmadienio iki penktadienio nuo
9:00 val. ryto iki 4:30 val. po pietų.

Central Parcel Service, Inc.

Suite 1200, 220 So. State St., Chicago 4, Ill.

Tel.: WAbash 2-9354

Mūsų skyrius — Gordon Travel Service turi
didelį patyrimą nuostiti keliones į

EUROPĄ ★ AUSTRALIJĄ,
PIETŲ AMERIKĄ IR T. T.

laivais ar lėktuvais. Visi bilietai, parduodami
normalia kaina.

Mes turime taip pat informaciją
dėl kelionių į LIETUVĄ.

GORDON TRAVEL SERVICE
Suite 1300
220 So. State Street, Chicago 4.
Tel.: WEbster 9-6362

Informacijos
Dėl
Kelionių

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, OCTOBER 13, 1956

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

Automatai ir žmogus

Amerikonų žodį "automation" lietuviškai gal versime "automacija" (mūsų kalbininkams pritariant), nors jo prasmę juokdariaiškai galime pavadinti "guzikavimu". Tai naujas žodis, pramonėje vis labiau vartojamas, nes joje plinta nauji vyksmai su tikslu žmogaus ne tik rankas bei akis, bet net protą pavaduoti mašinomis — "guzikučių spaudinėjimu".

Automacija šiandien ypač rūpi trims visuomenės sluoksniams: 1) matematikams ir inžinieriams, kurie naujas mašinas sugalvoja, 2) pramonės vedėjams, kurie sprendžia, kada pas save naujas mašinas įsistaisyti, ir 3) darbininkams, kurių darbo rankas guzikučiai užima.

R. H. MacMillan knygoj "Automation": Friend or Foe?", kurią anglų Cambridge universiteto leidykla išleido, rodo piešinį, kur vienoje pusėje stovi eilė senų mašinų, o kitoje — naujų. Abi grupės po tiek pat pagamina, bet apie senąsias sukeliojasi 39 taškai-darbininkai, o apie naujasias — tik 9. Kas atsitiko su 30-čia?

Gal būt, jie gavo darbo kitur. Gal būt, net automacija nepatenkins vis augančio pirkėjų noro pirkti, todėl 30 darbo nepraras. Gaila, autorius čia nieko tvirto nepasako. Jis automaciją žmonijai skaito drauginga.

Amerikonas George Soule savo "What Automation does to Human Beings" visai optimistas. Jis sako, kad žmonija, pramokusi savo rankas mašinomis pastiprinti, dabar žengia ir smagenis mašinomis daugiau pavaduoti. Amerikoje darbininkų masės, esa, judrios, visi vis ieško, nori ir randa ko naujo, geresnio. Juo daugiau gaminama, tuo daugiau norima. Amerikoje gamyba, nors tartum "sprogsta", bet visuomenės gerovės dar nesusprogdino. Per būsimus 50 metų, Soule tiki, vidutinės amerikono pajamos sieksiančios 25,000, o darbo savaitė būsianti tik dalelė dabartinių 40 valandų. Bet —

"Kaip tai sutvarkysime, kad visiems užtektų, ir darbo, ir laisvo laiko ir ganėtinai pajamų, nežinau. Galiu tik spėti, kad galvosukius išspręsim palaipsniui, metai po metų".

Amerikonai, autorius sako, vis labiau ir labiau trokšta įsigyti "laisvo laiko", daryti ką nori. Jei automacija čia jiems patalkininkaus, kils įdomių klausimų. Kaip elgsis žmogus, kuriam nebereikia sunkiai dirbti, kad galėtų pragyventi? Kas nutiks visuomenei (arba kraštui), kuri į aukštį kelia medžiaginę gerovę, kuri judri, gamybiškai pajėgi ir demokratinė, kuri net savo laisvą laiką mašinomis tenkina? V.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 13, 1956

Juokų kampelis

KLAIDINGAI SUPRATO
Vienas dainininkas atvyko į Woodhill (Vidurvakariuose.)

— Kokių balsų tamsta dainuoja? — paklausė teatro direktorius.

— Visokiais! Tenoru, baritonu ir bosu!

— Puiku! — sušuko direktorius. — Tuo būdu tamsta galėsi vienas atstoti visą trio Vilhelmo Telio vaidinime!

GUDRUOLIS

Išdykęs berniūktis išdaužė pieninės langą, bet nepabėgo, o įėjęs į krautuvę pareiškė:

— Atleiskite man! Aš tai padariau netyčia. Bet kaip tik mano tėtis yra stiklorius ir įdės stiklą, žinoma, nemokamai.

Po pusės valandos atėjo stiklorius ir, įdėjęs naują stiklą, paprašė 10 dolerių.

— Palaukite! — sušuko savininkė. — Juk tamsta esi to išdykėlio tėvas?

— Tai melagis! — supyko stiklorius. — Jis pasakė man, kad Jūs esate jo motina!

IŽEIDIMAS

— Už kokį nusikaltimą tamsta patekai pas mus? — klausia kalėjimo viršininkas naują kalinį.

— Taigi, reikalas, mat, buvo šitoks: paskutinės savaitės bėgyje aš dalyvavau trejose vestuvėse...

— Ir, žinoma, pasigėręs apvogėte kitus?

— Kaip tamsta, viršininke, gali taip blogai apie mane galvoti? Ne! Visus tris kartus aš buvau jaunikis!

DORYBĖ

Dvi garbingos senyvos panos su griežtais moralės principais atostogų metu gyveno kaime. Vieną gražią dieną jos ramiai sėdėjo verandoje ir gėrė kavą. Jų ramybę sudrumstė gaidys, vydamasis vištą ir plashodamas sparnais. Višta išbėgo į gatvę ir pateko po mašiną.

— Kokia dorybė! — tarė viena iš senmergių, — ji mirė, bet nenusidėjo!

SUABEJOJO

Ponas Brown sulaukė įpėdinio. Bet jį apėmė siaubas pamąčius, kad sūnelis... juodas! Didelis nemalonumas... Bet reikia kaip nors išsisukti.

— Daktare, žinote, mano žmona išėjo vieną vakarą pasivaikščioti į parką ir ją užpuolė juodukas. Laimei, jai pasisekė pabėgti, bet, tur būt, suprantate, išgąstis ją taip paveikė, kad...

— Ar tamsta esi įsitikinęs, — pertraukė senas gudrus gydytojas, — kad juodukas tikrai nepavijo tamtos žmonos?

GERA ŽMONA

Draugai kalbėjosi savo tarpe apie žmonas. Vieni gyrė, kiti peikė.

— Ne! — tarė Petras, — vis dėlto pati geriausia — mano žmona! Kai aš pareinu pavargęs namo, tai randu laikraštį ir prikimštą pypkę ant stalo, o virtuvėje jau verda vanduo, nes manoji žino, kad nemėgstu plauti indų šaltu vandeniu.

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriuose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6234 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS
GRovehill 6-7575

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
LAfayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
CLiffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT CHICAGO 50, ILLINOIS
TOWnhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
HAYmarket 1-2028

Lietuvių Prekybos Namai

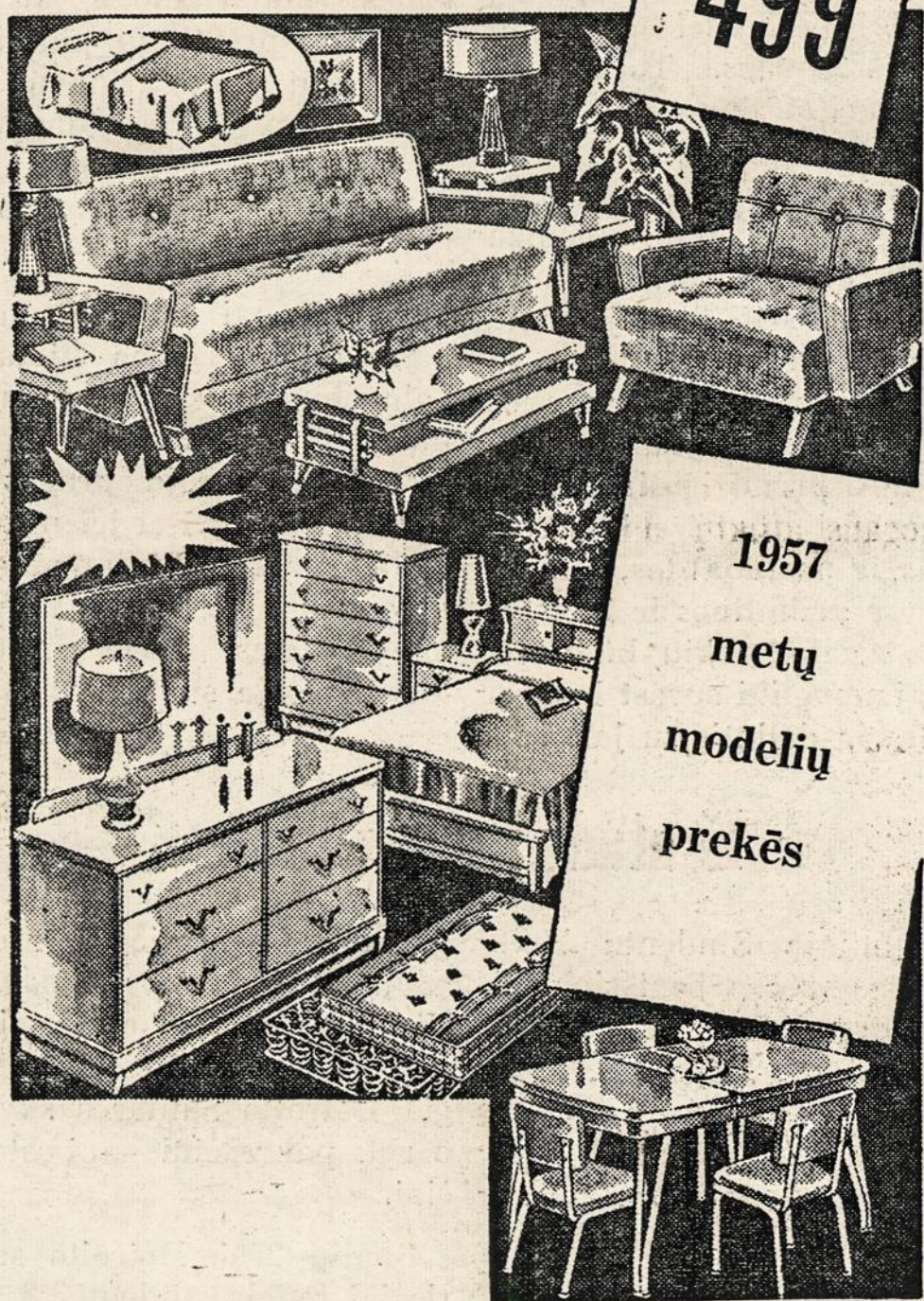
Prekės be brokų, — kainos be derybų.
Klientų s-tos neperduodamos Finansų Co.

Trijų kambarių baldai parodyti šiame paveiksle

\$49900

3-Room Outfit With Sofa-Bed!

\$499

1957 metų modelių prekės

3 dalių svečių kambario moderniški baldai, nakčiai padaromos dvi miegamos lovos, pas mus tik \$11900
5 dalių ažuolo ar riešuto medžio miegamieji 1957 metų mod. su puikiu veidrodžiu, parduodami už \$250, pas mus tik \$14900
5 dalių Formica viršumi virtuvei stalai, parduodami po \$69.00, pas mus ši mėnesį \$3900
9x12 vilnoniai kilimai įvairių spalvų \$4900

Gazo ir alyvos pečiai: Moore, Siegler ir kiti.

Knygoms spintos su stiklo durimis, raudono ar riešuto medžio, tikrai \$2900
Rašomieji stalai moksleiviams, raudono ar ažuolo medžio su Formica viršumi, tikrai \$2000

Šimtai visokių prekių, labai prieinamomis kainomis.

IŠMOKĖJIMAI IKI 36 MĖNESIŲ

Furniture Center INC.

IMONĖS VEDĖJAS JUSTAS LIEPONIS

3224 So. Halsted Street

Victory 2-4226

PREKYBA ATIDARYTA:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 9—9:30
Kitomis dienomis 9—6:00
Sekmadieniais 10—5:00

Prof. Štarkai 72 metai

1956 m. spalio 4 d. Lietuvos konservatorijos profesoriui, kompozitoriui ir ilgamečiui Lietuvos Operos chormeisteriui Juliui Štarkai suėjo 72 metai. Tai gražus žmogaus amžius! Bet mes lietuviai mokame savo nusipelnčius žmones pagerbti tik tada, kada jie miršta. Tai labai negerai... Reikėtų tautai nusipelnčius asmenis pagerbti tada, kada jie dar gyvi yra. Tai būtų teisingiau ir prasmingiau.

1954 m. prof. Štarkai suėjo 70 metų. O manot, kad jis mūsų spaudos ir visuomenės buvo prisimintas, pagerbtas? — Ne! Tik vienas muzikos žurnalas — „Muzikos žinios“ jį atsiminė. Gerb. komp. prof. Vladas Jokūbėnas parašė tikrai gražų straipsnį apie Julijų Štarką. Bet kas skaito tą „Muzikos žinios“ žurnalą ir koks jo prenumeratorių skaičius? Gerai, jeigu jį skaito 1,000 skaitytojų. O kur kiti skaitytojai, šviesuomenė, inteligentija, muizkos ir meno mėgėjai ir t.t.? Nors pavėluotai, man teko šį tą parašyti apie gerb. komp. Štarką 1955 m., kada aš svečiavausi pas gerb. prof. V. ir O. Kanaukus Brooklyne, vietos savaitraščiuose „Vienybė“ ir „Darbininke“. Tai buvo pavėluotai, bet ką padarysi, kad savieji nieko apie tai neprisiminė...

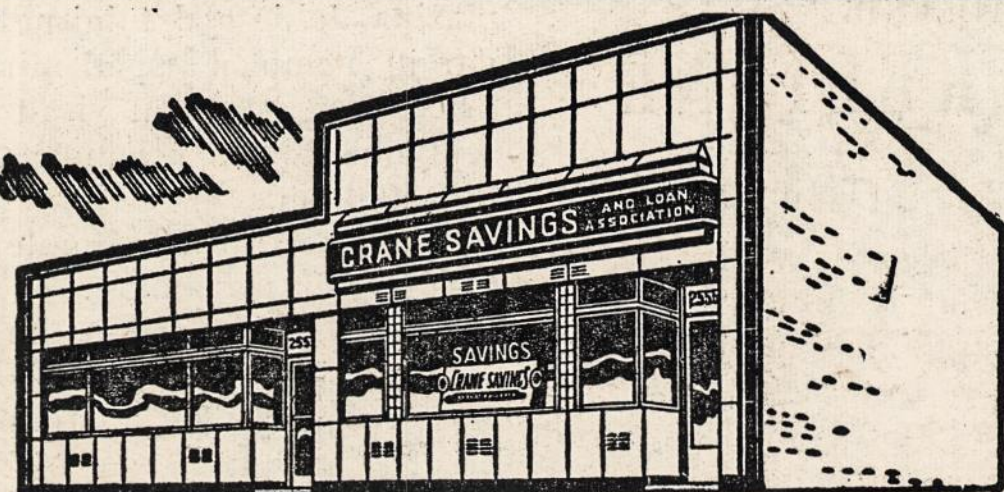
Gal ir pats sukaktuvininkas yra iš dalies kaltas, nes jis yra labai užsidaręs, kuklus ir nemėgstantis jokios reklamos. Bet žmogaus atliktų darbų įvertinimas nėra jokia reklama. Savaitraščiuose „Vienybė“ ir „Darbininke“ nors iš dalies buvo atitaisyta ta skriauda, kuri buvo nemandagiai sakant Brooklyne - New Yorke pražiopsota. Dabar būtų pats laikas, kad naujorkiečiai prisimintų kada nors šį nusipelnusį kompozitorių ir profesorių Julijų Štarką ir suruošti jam viešą minėjimą. Per tokį minėjimą galėtų būti smulkiai išnagrinėta jo biografija, kompozicijos, pedagoginė veikla, darbas Lietuvos valstybės Operoje kaip chormeisterio, jo dalyvavimas visuomeniniame gyvenime su chorais Tiflise, Kaune, „Dainos“ draugijoje, pirmosios Lietuvių Dainos Dienos darbuose ir visa kita. Jei būčiau reikalingas, tai mielai galėčiau pateikti apie prof. Štarką žinių iš jo veikimo Užkaukazyje ir t.t.

Negerbkime tik mirusius, bet ir dar gyvus esančius. Kas žino kiek ilgai Dievas laikys Julijų Štarką?! Todėl būtų verta New Yorke suruošti jam Akademiją. Muzikų New Yorkas ir apylinkė turi pakanka-

mai; visuomenės veikėjų ir gerų patriotų — netrūksta ten. Tai kodėl negalima jau dabar suruošti Akademiją? Čia kokia nors diena arba data nėra jau taip svarbi. Šiame krašte žmonės mini net vaikų pusmečius... New Yorko muzikai turėtų apie tai pagalvoti ir kas reikalinga padaryti. Lauksime.

Dabartiniu metu prof. Štarkas gyvena Brooklyne, N.Y., 131 Guernsey st., dirba jis savo specialybės darbą, turi dar privačių piano pamokų, jaučiasi „visai jaunas“ — taip pareiškė šių eilučių autoriui. Tik kiek perdidelis kraujo spaudimas. Ilgiausių metų!

Kl. Prielgauskas

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
2555 WEST 47th STREET
B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame aukštus dividendus. Kešiuojame čekius. Parduodame ir išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai veltui.
ATIDARYKITE SASKAITĄ ŠIANDIEN. — APDRAUSTA IKI \$10,000
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vakaro; antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 5; trečiadienį uždaryta, o šeštadienį nuo 9 val. iki vidudienio.

biggest bargain in home heaters today!

Siegler PATENTED AUTOMATIC GAS HOME HEATER with exclusive

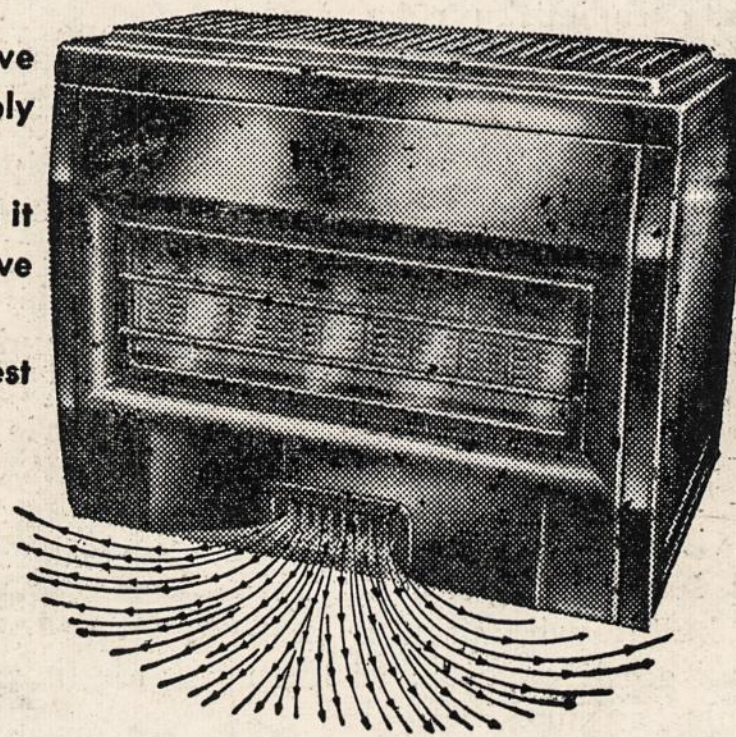
“TRAVELING HEAT”

Enjoy Warm Floors! Heat “travels” to every room without costly furnace pipes or registers to install!

Discover the miracle of Siegler's exclusive “Traveling Heat” and live more comfortably this winter!

A Siegler actually pays for itself with fuel it saves! You get up to twice the heat! You save up to half the fuel!

Come in . . . See Siegler . . . It's the biggest bargain in home heaters today!

**ONLY *Siegler*
GIVES YOU ALL THIS!**

- PATENTED HEAT TUBES that use the hottest heat!
- PATENTED BUILT IN BLOWER SYSTEM forces heat down to the floor, “travels” it to every room!
- HEAVY CAST IRON CONSTRUCTION!
- LIFETIME PORCELAIN FINISH!
- A.G.A. APPROVED!
- MONEY BACK GUARANTEE!
- HEATS LIKE MAGIC—even with the gas off!

Is your heater FOOLIN' and FREEZIN' you?!

DID YOU EXPECT A WARM HOME WHEN YOU BOUGHT YOUR HEATER?

- ARE YOU CONFINED TO ONE ROOM?
- ARE YOUR FLOORS ICY COLD?
- ARE YOUR CEILINGS OVERHEATED?
- IS YOUR HEAT GOING UP THE CHIMNEY?
- ARE YOUR FUEL BILLS TOO HIGH?

WHY WAIT UNTIL NEXT YEAR?

SWITCH NOW—TO A *Siegler*

Anglų Kalbos Pamokos K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEmlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)
Duoda prieš karą baigęs Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios.

VERTIMAI • PILIETYBĖ • LAIŠKAI

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.

—SATURDAY, OCTOBER 13, 1956

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO COMPANY

1570 N. MILWAUKEE AVE.

HUMboldt 9-1600

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

P. ABELKIS

KELIONĖ

(Tęsinys)

Jis įbėgo į savo kajutę, krito lovon ir tik dabar pajuto nuovargį. Malonus jausmas užliejo jį ir paskendo atsiminimuose. Rožės žiedelis atrodė pasakiškąja paukšte, galinčia žavėti ir mirštanti valdovą.

Jis buvo savimi patenkintas, perbraukė per lūpas: jos vis dar degė, troško pabučiavimo. O siela džiaugėsi, kad apvaldė jausmų audrą, troškimą amžinybės elektyro, gyvenimiškos duonos.

Kai jis už geros valandos pasibeldė į Rožės žiedelio kajutę, durys buvo užrakintos ir iš vidaus pasigirdo klausimas:

— Kas ten?

— Aš, — tykiai atsakė jis.

— Mokytojas?

— Tas patsai.

Durys atsidarė. Jis nustėbo: nebuvo matęs jos palaidais plaukais, kurie dabar siekė jai net kelius. Ji pribėgo, apvyniojo jo galvą savo plaukais. Jis nieko nebematė, tik pajuto, kad lūpas palietė kažkas malonus.

— Tai draugiškas bučkis per kilniai sielai, — pasakė ji ir norėjo atsitraukti, bet jos plaukai laikė. Ji ėmė juos kędenti, o jaunikaitis paimė ją per liemenį. Dabar jame buvo visai kitas, nei prieš valandą, jausmas pasigėrėjimo jos grožiu, džiaugsmo ir pagarbos.

— Kodėl užsirakinai?

— Ruošiau tau naują šoki: džiaugsmo ir gyvenimo. Bet anas, europietišku rūbu, žmogus sėkioja mane. Kai aš kompozicinėje pozėje lanksčiausi, jis nesibeldęs įėjo. Ko jis man nežadėjo, bet paprašiau išeiti. Neklausė. Tik kai pasakiau esanti jūsų pirktinukė ir mėginau į tamstos kajutės sieną suduoti, šauktis pagalbos, išėjo. Tai akiplėša.

— Ir nebėjai į jo?

— Ne. Dar tau nepapasakojau viso. Aš prileista prie šventųjų šokių paslapčių, net žalčių kultui priklausan ir man negali gręsti pavojus: aš turiu trigubą apsaugą.

Ji parodė apyrankes ir žiedus.

— Ar jie gali apginti?

— Kaip ir patsai Varuna.

— Netikiu. Kaip būtumei nuo manęs apsigynusi?

— Prieš mano valią niekas nenuskriaus manęs.

— Abejoju.

— Žiūrėk, bet, savo galva, laikyk tai paslapy. Kiekvienam papuošale — su kuriais privalau net miegoti — yra žalčio galva. Pajutusi pavojų, nagu paspaudžiu žalčio akį ir išlenkdamo geluonis, kuris visą laiką mūksta galvutėje esančiuose nuoduose. Tai visa paruošta šventųjų šokių kulto vienuolių. Pakanka geluonių prabrėžti odą, įdurti, ir žaibu ima aukso kraujuje veikti nuodai. Net su dunklu iškelta ranka kol nusileis, nebepajėgs manęs perdurti. Nuodai veikia nuostabiai greit: pirma paraližuoja, o per kelias minutes nu-

marina. Jokie gydytojai nežino dar jų, nemoka atspėti mirties priežasties. Aš turiu visad net septynias tokias priemones.

— Gal bū...

— Stebiesi: baisi aš, moteris?

— Ne, tik priemonės.

— Jos niekad nebus mano mokytojai pritaikytos.

— Niekad, jokiame aplinkybėse?

— Tik jam apginti: mes draugai.

— Dabar suprantu tave, — pabučiuodamas pasakė.

— Kai visa pasakiau apie save, sakyk: kas jus taip pakeitė?

Jis stovėjo tylus, susimąstęs ir pagaliau pasakė:

— Mirė man brangiausias asmuo.

— Geroji Teta?

— Taip.

— Ir tik tai, nieko daugiau?

— Tik jos mirtis.

Ji stovėjo rimta.

— Ir negali jos niekas atsto-

ti?

— Nežinau.

Ji prisilenkė, pabučiavo jį į skruostą.

— Dėkui ir atleisk, kad to klausiau: tarp draugų nėra paslapčių.

Jis paimė ją už ausies ir taip laikydamas pagrasė:

— Mano drauge, ar ne per daug nori žinoti. Žinok: mirtis yra amžina mirusiems. Ji šalta ir baisi. Gyviesiems ją išblaško tik gyvieji. Mirtis lieka čia tik atminimą, o likusiems priklauso gyvenimas.

— Tamsta nori gyvenimo?

— Šiandien po pietų emian vel jo trokšti.

— Gal būt rasi jį. O dabar lik mane viena: noriu kurti gyvenimo džiaugsmui šoki.

— Lu Pa, vėl pažadintas gyvenimui, išlipo į palubę. Saulė leidesi į kabinų virtines, kapitonas stovėjo prie vairo, garlaivis skriejo vandens paviršiumi. Jaunikaitis pilna krūtinė džiaugsmo perėjo denį ir sustojo prie atramos. Stebinti prabėgantį vandenį, jo pavir-

(Tęsinys 10 psl.)

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. ir nuo 7 iki 9 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 10 iki 1 val.
Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WA1brook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmadieniais uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmluck 4-5849
Rezidencija: HEmluck 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tikrai susitarus.

Ofiso telefonai: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEVERly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų.
Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
Valandos: 2-4 ir 6-8 val. po pietų
kasdien. Šeštadieniais 2-7 val. p. p.

Rezid. tel.: STewart 3-4511

Ofiso telefonai: YArds 7-1166

DR. J. GUDAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val.
kasdien. Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

DR. A. JENKINS

PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų
ir 7:30-9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta
Ofiso telefonai: PROspect 6-3838
Rezid. telefonai: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juska

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą,
išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero Ill.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepiu šaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emil V. KRIVAS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30
Daily afternoons
Vakara: pirmad., antrad., ketvirtad.
6-8:30. Trečiadieniais tik susitarus

Dr. A. Valis - Labokas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonai: DANube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro.
Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Dr. Julia Monstavičius

GYDYTOJA IR CHIRURGE
Moterų ir vaikų ligos
10748 SO. MICHIGAN AVE.
Tel.: PU 5-6766
Nakti skambinti rezidencijon.
1653 W. 103rd St., Beverly Hills
Tel.: BEVERly 8-3946
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po
pietų kasdien, išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų

Telef. ofiso: PROspect 6-2240
Rezidencijos: PROspect 6-4732

DR. A. MACIUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5700 SO. WOOD STREET
(Prieš Southtown ligoninę)
PRIĖMIMO VALANDOS:
2-4 kasdien ir 6-8 pirmad. ir penkt.
Šeštadienį 2-4 val. po pietų.
Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

DR. CONSTANCE

O'BRTIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEmluck 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p.
7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12.
Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. STRIKOL

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8.
Ser. Subat. ir Nedel. tik susitarus.
Ofiso telefonai: YArds 7-4787
Namu telefonai: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepiu, viršutiniai telefonai,
šaukite Midway 3-0001

Telef. ofiso: CLiffside 4-2896
Rezid.: LAfayette 3-1172

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų.
Šešt. 2-6 val. popiet, išskyrus šeštad.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, OCTOBER 13, 1956

DR. VYT. TAURAS

TURČIAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St.
(antras namas nuo Western Ave.)
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro,
antrad., treč. ir penkt. 6-9 v. v.
ir šeštad. 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
Ofiso telefonai: HEmluck 4-2123
6255 SO. WESTERN AVE.
Rezid. telefonai: PROspect 6-8484
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak.
Trečiad., šeštad. ir sekmadien. uždaryta.

DR. J. VAITAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak.
Šeštadieniais 10-2.
Ofiso ir buto telefonai: OLYmpic 2-1381

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400

Dr. Ona Vaskevičius

(VAŠKEVIČIŲTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo
6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet,
trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Šeštadieniais 2-4 val. po pietų
Sekmadieniais uždaryta

DR. BRUNO J.

ZUBRICKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak.
trečiad. ir sekmadien. pagal susitarimą.
Telefonai: HEmluck 4-7899
Namu tel.: Hilltop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai-Protezai, Med. Band-
adažai. Speciali pagalba Kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, O. D.

tikrina akis, pritaiko akinius,
keičia stiklus ir rėmus.
Telefonai: YArds 7-7381
Priima: Vakara: nuo 6 ir 9 val.
Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų.
Treč. ir sekmadien. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel.: YArds 7-1829

Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.

Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiad. nuo 10-12; penktadienį 10-2.
Šeštadieniais 10-2 val. po pietų.

Dr. Kazimieras

MICHEL

Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius.
Išgydo kreivas akis be operacijos.
Įdėda netikrą — artificialę akį pagal
sveiką. Praktikuoja per 89 metus.
Kalba lietuviškai.

4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonai: YArds 7-6616

Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Tikrinu klausą ir pagalbeju
neprigirdintiems.

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

7012 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

Atsisveikinimas

Pajūry buvo paskutinės dienos. Paplūdimy nebesimatė žmonių. Jų vietas užėmė žuvėdros. Jos skraidė viršum bangų, plūduriavo jų keteromis.

Saulė vis dar šildė žemę, bet medžių lapai gelto ir jų tamsiai žalia spalva nyko su kiekviena diena.

Tik viena jūra atrodė nesikeičianti. Bangos putodamos ritosi vis taip pat į krantą, glėbesčiavo jį ir ką pagriebusios nešėsi atgal į amžinuosius gylius.

Čia, kur prieš keletą savaičių krykštavo laimingi žmonės, kur tiek džiaugsmo turėjo jaunimas, dabar buvo tylu. Tik monotoniškai šniokštė bangos, klykė žuvėdros ir saulėje blizgėjo smėlis.

Vieną ankstyvą rytą į šį pajūrį atėjo žmogus. Jo, kaip obelies žiedus, baltus plaukus draikė vėjas. Tik ką išlindusi iš akiračio saulė ryškino jo sumasčiusius veido bruožus. Jisėjo per smėlį įbedęs žvilgsnį į tolį, lyg ko ieškodamas.

Tolumoje ant suolelio matėsi sėdinčios moters siluetas. Kai jo žvilgsnis atsidūrė į ją, sustojo, apsidairė aplinkui ir ant pirmo suolelio atsisėdo.

Dabar jo žvilgsnis nuslydo ant rožių puokštės, laikomos rankose. Žiedai buvo vešlūs, geltoni, tik ką nuskinti. Jų kvapas gardžiai sklido ore. Ir jis jomis pridengė veidą. Viršum jo galvos skrisdama suklykė žuvėdra ir krito į bangas, kurios prie jo kojų bučiavo smėlį. Vėjas švelniai glamonėjo rožių žiedus.

Žmogus stipriai prispaudė puokštę ir pajuto skausmą. Ir šis lyg pažadino jį. Atsikėlęs priėjo prie putojančių bangų ir ėmė į jas mėtyti po vieną rožių žiedą. Bangų putojančios keteros sudūždavo į krantą ir vandens paviršium likdavo plūduruoti gražus rožės žiedas. Pagavusi srovė imdavo jį nešti į jūrą. Kai šis žiedas pradėdavo tolti, žmogus metė kitą. Ir taip iki paskutinio. O jie, vienas po kito, tolo vandens pa-

viršiumi. Ir nutyso jūroje graži žiedų pynė. Žmogus stovėjo ir žvilgsniu sekė ją. Ši tolo ir tolo nuo jo. Kai paskutinis žiedas pradingo iš jo akių, žmogus nuleido galvą, jo veidas įgavo pelenų spalvą ir jo žvilgsnis buvo įsmeigtas į kranto smėlį.

Ilgai jis taip stovėjo. Ką jis jautė ir ką galvojo, — kas atspės? Pagaliau pakėlęs galvą permetė žvilgsnį putojančių bangų keteromis. Kai šis atsidūrė toly į akiratį, jo lūpos tyliai tyliai, lyg nenorėdamos, kad kas tai nugirstų, sušnabždėjo:

— Sudievl..

Kas atspės, kas pasakys, kam tie žodžiai buvo skirti: jūrai, žmonėms, gal tik vienai būtybei, gal pačiam sau?

Pasilenkęs nuplovė rankas bangose, lyg norėdamas visą praeitį jose palikti. Šaltas drėbulys perėjo jį visą. Sieloje pajuto skausmą. Gailesys užtvindė širdį. Ir jis atsitiesė, išdidžiai pakėlė galvą ir tvyskančiu smėliu, likdamas tik pėdsakus, nuėjo į vieškelį.

P. Abelkis

KULTŪROS KONGRESUI SKIRTAS "AIDŲ" N-RIS

"Aidų" rugsėjo-spalio mėnesių numeris, skirtas kultūros kongresui, jau baigiamas spausdinti. Skaitytojams ir specialiai užsisiakiusiems jis bus išsiuntinėtas antroje šio mėnesio pusėje.

Šis kongresinis žurnalo numeris yra surinktas smulkesniais rašmenimis ir turi 92 psl. Jame yra sutelkta kultūros kongreso medžiaga su rezoliucijomis ir vyksmo aprašymu. Leidinyje įdėta 50 nuotraukų, vaizduojančių tą svarbų mūsų kultūrinio gyvenimo įvykį ir dainų šventę. Jis spausdinamas didesniu tiražu, kad visi galėtų įsigyti ir susipažinti su kongreso darbais bei nutarimais. Norintieji šį numerį turėti prašomi pranešti administracijai ir prisiųsti 1 dol. šiuo adresu: "AIDAI", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N.Y.

• PADĖKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE IR SIBIRE

Laikas susirūpinti, kad mūsų artimieji turėtų sotų kalėdinį stalą ir tinkamą aprangą. Pasinaudokite mūsų lietuvišku, sąžiningu ir pigiu patarnavimu, užsakydami maistą, vaistus, avalynę ir angliškas medžiagas, ir pasiųsdami savo supakuotus siuntinius iki 19 svarų neto. Išsirenkę patinkamus siuntinius kartu su adresais ir money orderiais pasiųskite mums, ir Jūs šiek tiek su dėkingumu minėsite Jus. (I Azijos Sibira \$1.40 daugiau). Garantuojame 100%.

No. 8 \$13.34 20 sv. cukraus	5 sv. cukraus 5 sv. ryžių 4 sv. 7 ozs. K. Taukų	No. 38 \$18.17 20 sv. ryžių
No. 9 \$23.00 20 svarų K. Taukų	No. 35 \$27.05 10 sv. dėžė kumpio 10 sv. Salami dešros	No. 40 \$26.00 15 sv. bec. lašinių 5 sv. Salami dešros
No. 22 \$29.61 2 sv. gr. pupelių kavos 1 sv. 2 ozs. šokolado 2 sv. sviesto 4 sv. 7 ozs. ryžių 2 sv. 3 ozs. bec. lašinių 4 sv. 7 ozs. K. Taukų 1 sv. 2 ozs. muilo 1 sv. arbatos 1 sv. 2 ozs. Sk. muilo	No. 36 \$31.95 2 sv. kumpio 2sv. Salami dešros 2 sv. bec. lašinių 2 sv. 3 ozs. K. Taukų 1 sv. pupelių kavos 2 sv. sviesto 1 sv. cukraus 1 sv. pieno miltelių 1 sv. šokolado 14 ozs. kokavos 15 ozs. razinkų 200 cigarečių Chesterfield	No. 51 \$134.00 Worsted 3½ jardo (Viln. vyr. eilutei) Melton 3 yards (Viln. žiem. paltui). Šilkinis pamušalas, 6 y. Vyriški odiniai batai, moteriški od. bateliai, 3 p. mot. rayon kojinių, Rayon skarelė spalvota (Daiktų spalva ir dydį reikia nurodyti).
No. 30 \$14.66 20 sv. 1 rūš. K. miltų		DIRBAME KASDIEN NUO 9—6 VAL.
No. 31 \$18.11 5 sv. 1 rūš. K. miltų		

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 WEST 26th STREET, CHICAGO 23, ILL. Tel.: CR 7-2126

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 13, 1956

Išėjo iš spaudos

VINCOKRĖVĖS

rašų pirmoji knyga.

Ją sudaro skaitytojų mėgstamieji dalykai, ŠIAUDINĖJ PASTOGĖJ, ŽENTAS ir RAGANIUS. Knyga turi 100 pusl., įrišta kietais kolenkoro viršeliais. Kaina \$5.50. Gaunama: LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS LEIDYKLOJE, 265 C Street, South Boston 27, Mass.,

knygynuose ir pas knygų platintojus. VISAS raštų rinkinys, 6—7 tomai, už \$25.00 tam, kas juos užsisakys DABAR ir atsiųs \$5.00 rankpinigį. Jie įskaitomi už paskutinį tomą, o už pirmas PENKIAS knygas reikės mokėti tik po \$4.00. LIETUVOS ŽEMELAPIS, spalvotas, su visomis upėmis, ežerais, kalnais, miestais ir miesteliais—puiki priemonė tėvynės pažinimo mokslui. Sieninis, suvyniojamas \$4.50 — sulankstomas, knygelės formos \$3.50.

AR MOKINIAI JUO APRŪPINTI? LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA — Leidykla dar turi keletą pilnų komplektų, I—VIII tomų. Užsakymai priimami. LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS Administracija.

NELAUKITE—

RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai Šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise. Muitai apmokami čia, gavėjas neprivalo mokėti jokių mokesčių. Pristatymas garantuotas. Drabužiai, maistas ir vaistai gali būti viename siuntinyje iki 20 svarų. Mes taip pat siunčiame batus. Geriausias rūšies medžiagas ir audinius siunčiame tiesiai iš Anglijos. MŪSŲ ISTAIGA YRA:

TEDDY'S SHOES

krautuvėje, 2130 West Cermak Road Chicago 8, Illinois
T. JEDRZEJAK—Platesnių informacijų telefonukite FRontier 6-0433. Istaiga kasdien atdara nuo 9:30 iki 5:30. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais iki 8:30 P. M. Nereikia tartis dėl atvykimo.

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS

SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

I UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUS KRAŠTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAMSI 48 VALANDŲ BĖGYJE.

— Siuntėjui įteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —

— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaičių bėgyje. —

Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAMSI SU JAU APMOKETU

MUITU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČIAMS!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.

Reikalaukite katalogų. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensilvanijos geležkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu).

314 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

Baltic Express Co.

200 WEST 72nd STREET, NEW YORK 23, N. Y. TRafalgar 7-6611.

GARANTUOJAMAS PRISTATYMAS

BE ATSKIRO ATLYGINIMO.

KALBAME LIETUVIŠKAI

Siunčia dovanų siuntinius į Lietuvą ir visą Sovietų Sąjungą, iš anksto apmokėjus muitą.

Mes ne prižadame,
bet darome

Prašome įsitikinti. Parašykite, mes pasiųsime paruoštą siuntinių katalogus ir informacijas.

(Tęsinys iš 8-to pusl.)

šiuje šokinėjančias žuvis, kažkas prie jo sustojo. Lu Pa pasisuko: šalia stovėjo sostinės dailė.

— Gražu, — prakalbino priėjusis.

Lu Pa nieko neatsakė.

— Stebiuosi tamstos bendrakaive, — tęsė kalbą diplomatas. — Nuostabiai šoka.

— Meniškai, — kaip strypu atkirto Lu Pa.

— Būkime atviri, — vėl kreipėsi atėjusis, — žinau, kad ji tamstos pirktinukė. Perleisk man.

Lu Pa pasižiūrėjo į jį ir nieko neatsakė.

— Sakyk tik kainą.

— Tai kapitalas, — su ironija atsakė Lu Pa.

— Penki tūkstančiai, gal manai, kad nemoku įvertinti?

— Pasakėte teisybę.

— Moku tuoj dešimtį!

— Tokiais siūlymais neerzinkite mane.

— Ar tai maža: visas turtas, kaip tamstai!

— Gal būt, bet ir tamsta neturi jo tiek, kad ją išgytumei.

— Tamsta pažįsti mane?

— Ne, — lėtai atsakė Lu Pa.

— Moku penkioliką, auksu!

— nervindamasis pasiūlė.

— Ir ta suma nesužavėsi manęs.

— Dvidešimt, paskutinis mano žodis!

Lu Pa galvojo, kodėl šis tipas prikišo, ar tikrai nori pirkti, ar tik pinkles spendžia?

— Iš kur jūs? — netikėtai užklausė Lu Pa.

— Jums tai nesvarbu: pinigai bus sumokėti čia vietoje.

— Abejoju.

— Dvidešimt penki tūkstančiai, tai radžos dukters kaina!

— Ir tiek už ją per mažą. Kartoju: neturi tiek pinigų jai nupirkti.

— Jei taip, leisiu dar šianakt su ja pernaktuoti, kaip senam pažįstamam.

— Ką, ar gerai nugirdau?!

— Matyt, gerai. Jei nesutiksi, pirmame sustojime pakviesiu policiją, kuri sostinėje taip dėjo pastangas surasti nusigynusį Lu Pa. Pasirodo, jis kalnuose verčiasi šokėjomis...

Nespėjo pasakyti paskutinį žodį sakiny, kai Lu Pa stvėrė kalbantį, iškėlė virš galvos, nunešė prie galo laivo ir metė vandenin.

Tai įvyko taip greit, kad kol atbėgo kapitonas su atkištu pistoletu, laivas buvo gerai nuplaukęs pirmyn.

— Tamsta įmetei žmogų vandenin, — rėko pribėgęs.

— Tokio įvykio nemačiau, — šaltai atsakė Lu Pa, mesdamas kapitonui kapšiuką, — čia devyniolika auksu.

— Devyniolika, — pakartojo kapitonas, pagaudamas kapšą.

— Devyniolika, — atsakė Lu Pa.

— Jei devyniolika, — pažiūrėjo, atrišęs suskaitė, — tikrai, — ir gražino. — Jei taip, gal man tas įvykis tik pasirodė. — Apsižvalgė, — daugiau nieko nebuvo deny. — Jau vakaras, eikite apačion. Su daiktais at-eikite mano kajutėn: atsarga

gėdos nedaro. Devyniolika.

— Devyniolika, — atsakė Lu Pa, supratęs, kad kapitonas priklauso demokratiniam judėjimui.

Po pusvalandžio juodu su Rožės Žiedeliu ir visais daiktais buvo keistoje kajutėje, už kurios visomis sienomis dar dėjo mašinos.

Vakarienę atnešė patsai kapitonas. Pasakė, kad nieko įtartino.

Įvykis pakeitė Lu Pa planus. Ryt turėjo jau apleisti laivą ir vykti sausuma, nes dabar keršydamas išmaudytasis gali jam šiek tiek nemalonumų pridaryti. Sumanė pakeisti kryptį, vykti jūra pakrančių laive. Pasakė tai Rožės Žiedeliui.

— Mano drauge, pasitikiu tavo protu. Aš tik mergaitė, — atsakė ji.

— Mergaitės kartais turi nu-jautimą geresnį, nei vyrų protas.

— Niekas nežino laimės ar nelaimės nei kur, nei kada ji laukia tavęs.

— Ir tu filosofė?

— Ne, taip sako mano tėvas, o jam pritaria senasis daktaras.

Atėjo ir poilsio valanda. Čia buvo tik vienas guolis. Ji paruošė jį ir pasakė:

— Draugai gali ir vienoje lovoje sutilpti.

Jam atrodė keista, bet ji nusirengė, įlipo lovon, prisiglaudė prie sienos, kad liko ir jam vietos.

Tai buvo bandymo naktis. Jis juto šalia savęs šilumą, tą pačią, kaip jausdavo būdamas mažas, gulėdamas už Gerosios Tetos nugaros. Šią naktį jis miegojo pirmą sykį taip ramiai po jos mirties.

Kai ryte pabudo, per siaurą plyšį krito šviesa, šalia jo miegojo Rožės Žiedelis. Jis stebėjosi mergaitės ramumu ir jam buvo gera jausti ją šalia savęs.

Atnešęs pusryčius, kapitonas išsitarė:

— Kažkas šianakt keleivį išmetė iš laivo. Bet laimingai: jis jau pasiekė krantą, o policija laivą. Tiesa, aš vieną porą naktį iškėliau į krantą. Gal būt, jie ir bus susikivirčiję. Dėl viso ko, policija perkratė laivą, bet nieko įtartino neradė išvyko.

Kapitonas įtartinau pažiūrėjo į mergaitę.

— Nebijok jos, kapitone, — įspėjo Lu Pa.

— Mergaitės, ypač gražios ir jaunos, o dar taip mokančios šokti, yra visada pavojingos, nors ir vienoje lovoje gulima.

— Ši išimtis.

— Išimtytis ir yra pavojingiausios.

Lu Pa ištraukė maišiuką ir padavė kapitonui.

— Parūpinkite dvi kajutes pakrančių laive iki šventojo Atžvilgio įlankos, dvejus jūrinių rūbus. Savo valtimi naktį mus perkelsite.

— Protingai. Atiduosiu savo draugo globai. Pasiieksite vietą, kaip ir mano laivą.

Kapitonui išėjus, Rožės Žiedelis paklausė:

(Tęsinys 11-me pusl.)

Mes mokame Aukštą Dividendą

MIDLAND
Savings and Loan Association
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

PER 40 METU
VISU LIETUVIŠKU
KOLONIJŲ
SAUGIAUSIA IR
PELNINGIAUSIA
TAUPYMO
BENDROVĖ

T. KUCZEWSKI & CO. naujoje vietoje
4102 ARCHER AVENUE Tel.: FRontier 6-6399

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Siunčiame dėvėtus ir naujus drabužius, medžiagas, vaistus ir maisto produktus. Senus ir naujus daiktus priimame ofise. Galima siųsti ir paštu.
Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu muitu, ir pristatymas garantuojamas.
REIKALAUKITE KATALOGŲ.
Taip pat siunčiame daiktus užsakomus Anglijoje. Siuntiniai pristatomi gavėjui 5—6 savaitių bėgyje.
Ofisas atdaras: Nuo pirmad. iki šeštad., nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU
APIE JŲSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS
Dabar yra laikas įrengti savo namą žiemai.
Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SOUTH HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

MŪSŲ 10-JI METAI — TŪKSTANČIAI PATENKINTŲ KLIENTŲ
EXPRESS GIFT PARCELS
Greičiausias patarnavimas į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus kraštus. Mes garantuojame, kad visi siuntiniai išsiunčiami 4 dienų bėgyje. Įrodymas: Mes jums prisiunčiame pašto antspauduotą kvitą. Vaistus siunčiamus oro paštu pristato 8 dienų bėgyje. Visi siuntiniai garantuoti ir apdrausti. MUITAI APMOKAMI ČIA.
Taip pat dovanų siuntiniai be muitų į Vakarų ir Rytų Vokietiją, Lenkiją, Vengriją, Jugoslaviją. Žemais muitais siuntiniai į Čekoslovakiją. Reikalaukite mūsų kainoraščių.
Atdara nuo 9—6 val. kasdien, šeštadieniais 10—2.
GRAMERCY SHIPPING CO.
777 LEXINGTON AVE., NEW YORK 21, N. Y. (Tarpe 60 ir 61 gatvės).
Telefonai: TE 8-5462 — TE 8-5463

SIUNČIAME SIUNTINIUS JŲSŲ GIMINĖMS Į LIETUVĄ
P r i m a m e :
VARTOTUS IR NAUJUS DRABUŽIUS, VAISTUS, MAISTĄ, AUDINIUS IR ODAS BĖTAMS.
Didelis pasirinkimas medžiagų, batų, skepetaičių, odų mūsų krautuvėse

AMERPOL ENTERPRISES
(CENTRAS)
11601 JOS. CAMPAU AVE., DETROIT 12, MICH.
6618 MICHIGAN AVE. (skyrius) TEL. TO. 8-0298

PARCELS TO EUROPE

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ IR RUSIJĄ
Didžiausioji firma Amerikos žemyne
J. Kamienski - Janique Trading Co.
Atidarė antrą ofisą Chicagoje
2551 W. 63rd Street, Chicago 29, Ill. Tel.: HE 4-2380
2314 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill. Tel: BR 8-6780
Visiška kiekvieno pasiųsto siuntinio garantija.
Svorio riba, siunčiant paprastu arba oro paštu, 22 svarai.
Pristatymo laikas — oro paštu — 2-3 savaitės; paprastu paštu — 2-3 mėnesiai.
Jūsų giminės Lietuvoje gaus siuntinius visai nemokamai.
Ofisai atdari: kasdien nuo 12 iki 8 val. vak. siuntiniams į Rusiją.

(Tęsinys iš 10-to psl.)

— Ką išmetei į upę?
— Žinai kiek mano pirkinukė verta?

— Idomu, — jau supratusi, užklausė mergina.

— Dvidešimt penki tūkstančiai auksu.

— Tai pinigais, reikėjo parduoti.

— Jei ji tiek maža vietos užima, kaip ir šiąnakt, tai kam parduoti?

Ji apkabino jo kaklą.

— Esi daug geresnis, nei aš maniau.

— Kodėl taip nepadarei naktį? — užklausė jaunikaitis.

— Buvo pavojinga, miego norėjau.

— Bučiavai sieną.

— Ar gali būti? Matei? Aš tik sapnavau...

— Ne, aš to nemačiau, tik juokauju.

— O kaip tu miegojai?

— Kaip maharadžos lovoje, — tą pasakęs susimąstė, prisiminė kilmę ir nutilo.

Ji pažiūrėjo įdėmiai ir paklausė:

— Ar esi miegojęs maharadžos lovoje?

— Ne, o tu?

— Aš esu, — jaunikaičio nustebimui atsakė ji, — ir net su maharadža.

Ji priėjo, atsiklaupė prie jo, apkabino jo kojas ir pabučiavusi jas pasakė:

— Mano maharadža, tavo pasitikėjimas manimi yra vertas tavęs. Aš žinau, tavo kilmę, nors nei tėvas, nei senasis daktaras, to man nesakė. Nuo moters smalsumo neįmanoma ką paslėpti: aš esu moteris. Iš manęs niekas paslapties nesužinos. Ją galiu nusinešti į kapa ar ant laužo. Tai mano priešaika. Ar esi patenkintas mano viešpatie ir drauge?

— Kai viską žinai, ko nori

iš manęs?

— Būti prie tavęs, bent tavo namų dievams šokėja. Juk tau sėdint pirmą kartą soste aš pašokau žibintų šoki, ne kita.

Jaunikaitis susimąstė. Jei duos šį titulą jai, šis atsistos tarp judviejų per visą gyvenimą ir jis regės ją tik kaip šokėją. To dabar jis nenorėjo. Ir todėl pasakė:

— Tikiu tavimi, esi mano draugas ir tuo tenkinis. Jei dar sykį šitaip atsiklaupsi prie mano kojų, kaip vergė, liepsiu nuplakti.

Jis paėmė ją už rankos, pakėlė ir pabučiavo kakton.

— Atmink, aš subrendusi mergaitė, — ir palietė jo lūpas.

— Viskas savu laiku ir eile, — rimtai atsakė jis, paleisdamas jos ranką.

Vakare linksmas jūrininkų būrys plaukė valtėlėje. Jų daina skambėjo tarp uostė esančių laivų. Tai vienam, tai kitam laivui jie šūkteldavo ir iš ten atsiliepdavo budinčių jūrininkų juokas. Valtelė iki vidurnakčio plaukiojo. Niekas nepastebėjo, kaip iš jos į vieną laivą įkopė du jūrininkai ir tas laivas tuoj pajudėjo iš vietos. Kai šis buvo gerokai nuplaukęs, gana saugioje kajutėje kalbėjosi:

— Ar jauti, Rožės Žiedeli, tikrą jūros siūbavimą? — paklausė Lu Pa.

— Dar mažai, — išlipę pamatysime...

— Didingąją jūrą ir mano vaikystės vietą.

— Ar tavęs neatseks ano kerštas?

— Abejoju. Pagaliau galime būti kitomis pavardėmis ir vyras su žmona.

— Ar tai galima?

— Dėl žmonių akių. Ar mokėsi suvaidinti, jei reikėtų, žmonos rolę?

— Kai viską žinai, ko nori

— Pamėginčiau.

Arti pakrantėmis plaukti pasidarė pavojinga: kilo vėjas ir laivą galėjo išmesti į krantą ar užvaryti ant seklumos. Reikėjo laikytis atokiau. Vilnys vis didėjo. Laivą mėtė, lyg skiedrą.

Rožės Žiedelis išbalė, ėmė drebėti.

— Man bloga, — pasiskundė ji.

— Dabar jauti didingąją jūrą.

Mergaitė gulėjo užsimerkusi ir jai buvo vistiek, kas darosi aplinkui. Lu Pa sėdėjo kėdėje ir lingavo sykiu su laivu.

Taip tęsėsi visą parą ir tik kitą naktį vargais negalais jie pasiekė paskirties uostą.

Rožės Žiedelis išėjo iš laivo vos stovėdama ant kojų ir remdamosi jaunikaičio rankos.

Kai jie pasibeldė į Gerosios Tetos namus, negreit atidarė duris. Apsidžiaugę senoji tarnaitė, pamačiusi Lu Pa, ir, kai jiedu paguldžiusiu Rožės Žiedelį likosi vieni, pasakė:

— Aš, lyg mirusios vėlės šešelis, vaikščioju vieniša po namus ir laukiu jūsų grįžtant, nežinodama, kokią, gerą ar blogą

— Kokie vėjai čia pas jus pučia? — paklausė Lu Pa.

— Per daug nesivaidalokite, — supratusi klausimą, atsakė.

— Nueikite pas advokatą, jis visa geriau papasakos.

— Manęs nėra grįžusio, — pasakė jis ir, palinkėjęs geros nakties, nuėjo savo kambarin.

(PABAIGA)

Jei norite padėties valdžios, jei norite padidinti mokyklų statybą, jei norite ekonomiskų gerų kelių

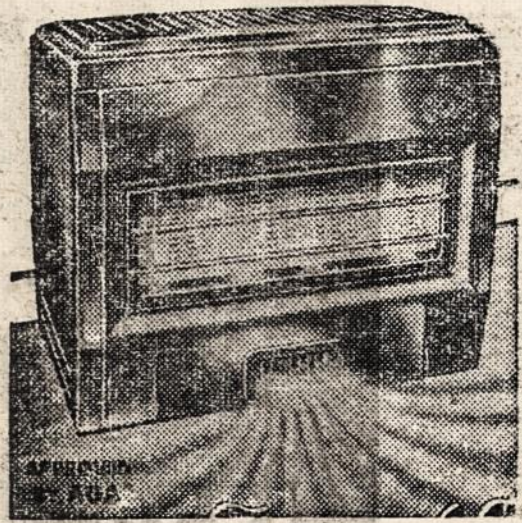
ELECT
RICHARD B.
AUSTIN
GOVERNOR

RESTORE
INTEGRITY
to ILLINOIS
GOVERNMENT
VOTE
DEMOCRATIC

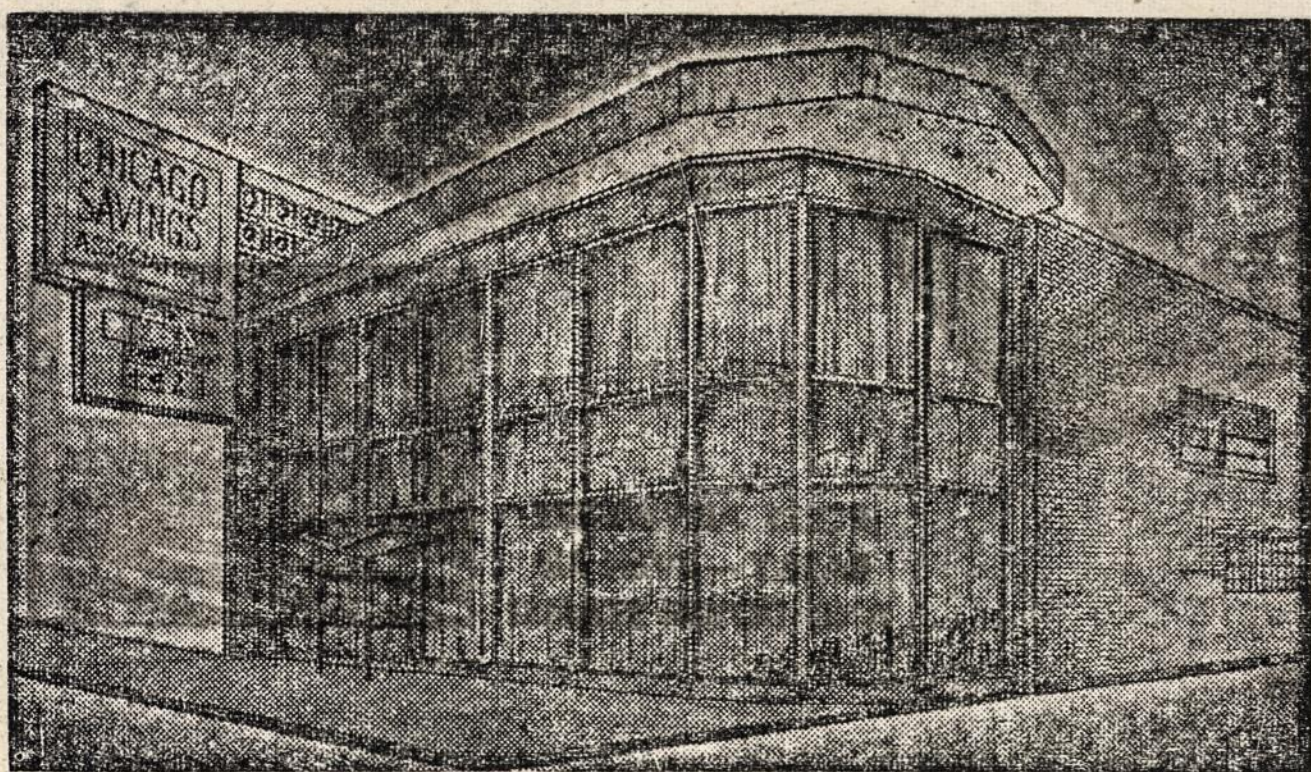
PEČIAI NUO \$29.00 IR BRANGESNI

Pasinaudokit
nepaprastai
reta proga

Didžiausias pasirinkimas
IVAIRIŲ BALDŲ
Duodame prekes išmokėjimams
—Lietuvių valdoma įstaiga

FELIX A. RAUDONIS, NELLIE BERTULIS, sav.
ROOSEVELT FURNITURE COMPANY
2310 WEST ROOSEVELT ROAD Telefonas: SEeley 3-4711
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

Chicago Savings and Loan Association naujai statomas namas, kuris bus baigtas šių metų gale.

Mes iš anksto kviečiame visus atsilankyti į mūsų naujojo namo šamų atidarymą (Grand Opening), įvykstantį 1957 m. sausio mėnesį.

Saugiausia ir pelningiausia vieta taupomiesiems pinigams laikyti yra apdraustose taupymo bendrovėse, kuriose kiekvieno taupytojo indėliai yra pilnai apdrausti iki \$10,000 Jungtinių Valstybių valdžios agentūroje. Visos bendrovės, turinčios šitokius draudimus yra vienodai saugios, visos stropiai valdžios įstai-

gu prižiūrimos ir visos turi atidėti vienodai reikalaujamų sumų atsargas, bet daugumas atideda daugiau, negu reikalaujama. Skirtumas yra tik toks: kai kurios bendrovės yra patogesnės taupytojui, visada išmokėjo ir išmoka aukštesnius dividendus ir teikia pelningesnius ir naudingesnius patarimus.

Chicago Savings nuo pat savo įsikūrimo dienos 1924 m. per daugiau, negu 32 metus, visada išmokėdavo taupytojams visas taupymui įdėtas sumas su aukštais dividendais. (Ir dabartiniu metu ši įstaiga moka aukščiausius dividendus "paid-up" investmentams). Kas liečia pelningus patarnavimus — tai Chicago Savings yra viena iš nedidelio skaičiaus tų bendrovių, kurios nemokamai teikia patarnavimus, iškeičiant čekius, apmokant šeimų sąskaitas ir atliekant kitokias pinigines operacijas.

Chicago Savings bendrovė, sąžiningai ir ekonomiškai pritvyrusių lietuvių tvarkoma, padidino savo turtą daugiau, negu iki \$18,000,000.00. Kviečiame visus pas mus, į mūsų pažangią, tvirtą finansinę įstaigą. Gyvenantieji toliau gali taupyti laisvais — atsiklauskite

CHICAGO SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
6234 So. Western Avenue GROvehill 6-7575 Chicago, Illinois

Atdara pirm. nuo 12 iki 3, antr. ir penkt. nuo 9 iki 4, ketv. nuo 9 iki 8, trečiad. uždaryta visa diena, o šešt. nuo 9 iki 2 v. p. p.

Patarimai Amerikos šviesuomenei

Yale universiteto leidykla išleido savo rektoriaus, prof. J. B. Conant, "The Citadel of Learning", kurioje kalbama apie universitetų vaidmenį Amerikos visuomenėje. Autorius tebesigrindžia mintim, kurią reiškė savo 1948 m. išėjusioje "Education in a Divided

World", būtent, kad pasaulis dar bus ilgam susiskaldęs, bet pasaulinė ideologinė kova nesibaigs pasauliniu karu. Tačiau Amerikai būtina pertvarkyti savo švietimo sistemą bei mokyklas, kad jos, iš tikrųjų, būtų stiprus demokratijos ginklas ir auklėtų žmones, sugėbančius tinkamai atsilipti į visas 20-tojo amžiaus grasas.

Prof. Conant sako, kad ame-

rikonams būtina įsigyti gilesnio patyrimo užsienio politikos klausimais, ne vien pramokstant daugiau svetimų kalbų, bet susipažįstant su svetimais kraštais ir jų žmonėmis. Jis siūlo gana anksti atrinkti gabesnius moksleivius ir duoti jiems visas progas iškilti ne tik inžinieriais - mokslininkais, bet apsišvietusiais visuomenės nariais-veikėjais.

Be Krėvės raštų lietuvių literatūra būtų žymiai menkesnė! Krėvės kūrybą jūs geriau suprastite perskaitę Chicago Lietuvių Literatūros Draugijos leidinį Vincas Krėvė - Mickevičius. Jo kaina \$1.00. Leidinį užsisakykit šiuo adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted Street,
CHICAGO 8, ILL.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

THE G-E VACUUM CLEANER
you never have to lift!

NOW AT A NEW

LOW PRICE

\$69⁹⁵

with
a complete
set of
attachments

1956 "Roll-Easy"
**VACUUM
CLEANER**

- Giant 12" wheels
- Powerful G-E motor
- Extra-large "Throw-Away" bag
- Quiet—no static
- Color-styled in turquoise and copper

Come in for a

FREE

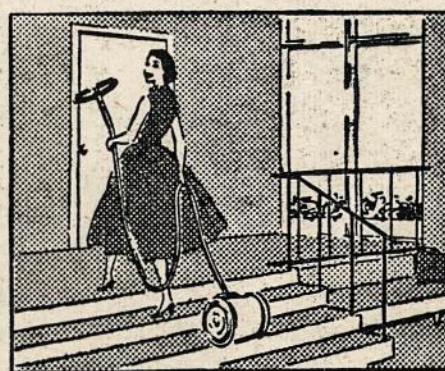
DEMONSTRATION!

EASY TERMS AVAILABLE!

1. Handy 2-in-1 rug and floor tool
2. Dusting tool
3. Upholstery tool
4. Crevice tool
5. Aluminum wands
6. Flexible hose

ROLLS ANYWHERE
EASILY — EVEN UP
AND DOWN STAIRS!

**ILLINOIS FURNITURE
and RADIO CO.**

1570 N. MILWAUKEE AVE.

HUMBOLDT 6-1600

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS